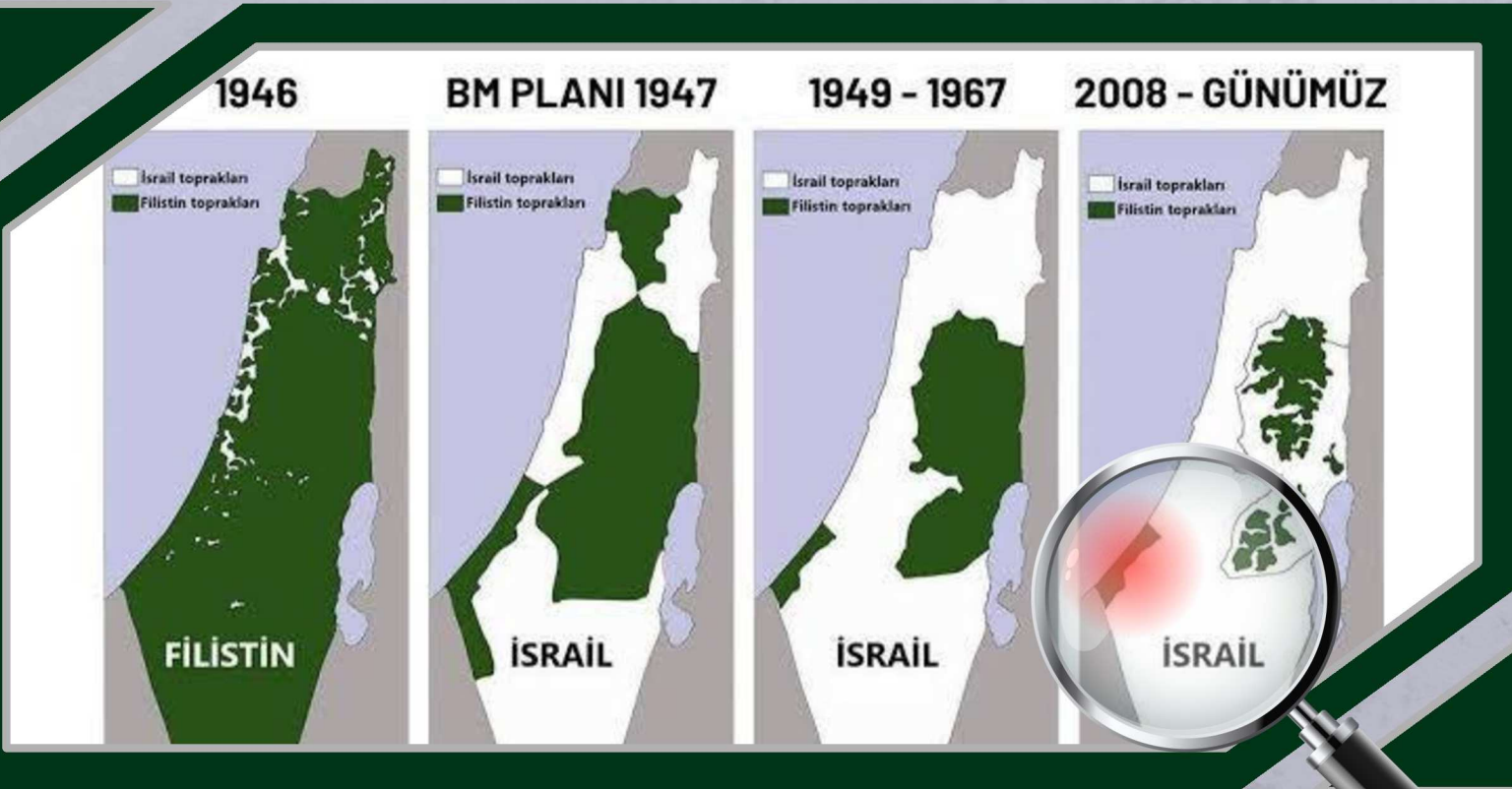

Gazze'de SOYKIRIM (VII)

YÜZYILIN EN UZUN İŞGALİ: FİLİSTİN

Hayatımız boyunca bir dizi yerinden edilmeden başka bir şey bilmedik.

Edward Said

Geçmişten Günümüze Filistin ve İşgal Edilmiş Topraklar

(İsrail'e kuruluş sözü veren Balfour Deklarasyonu için) “**Bir millet** resmen, **ikinci bir millete**, bir **üçüncü milletin ülkesini** vadetmiştir.

Tarihçi Arthur Koestler

“Filistinliler için Gazze’yi terk etmek dışında seçenek yok. Gazze, Ortadoğunun Rivierası olabilir.”

ABD Başkanı Trump

Başkenti Doğu Kudüs olup Batı Şeria'nın Ramallah kentinden yönetilen Filistin Devleti, günümüzde Doğu Kudüs, Batı Şeria ve Gazze'den oluşmaktadır. Filistin'in yüz ölçümü, **tarihî Filistin topraklarının %22'sine** karşılık gelen 6 bin 220 km²'den oluşmaktadır. Bunun 360 km²'sini ise Gazze Şeridi oluşturmaktadır. İşgal altındaki Filistin topraklarında yaşayan Filistinlilerin yaklaşık %91'ini Müslümanlar, %9'unu Hristiyanlar, %1'ini Samiri Yahudileri ile Dürziler oluşturmaktadır.

Filistin Merkezi İstatistik Bürosu verilerine göre 2023 yılı sonunda dünya genelindeki tahmini Filistinli sayısı yaklaşık **14,63** milyondur. Filistin topraklarında, 2,2 milyonundan fazlası Gazze Şeridinde, 3,3 milyonu Batı Şeria'da olmak üzere yaklaşık **5,5 milyon Filistinli** yaşamaktadır.

7 Ekim 2023 tarihi öncesi Gazze Şeridi, 16 yıldan beri İsrail'in kara, hava ve denizden ablukası altında olduğu için dünyanın en yoğun nüfusuna sahip yerlerden biridir.

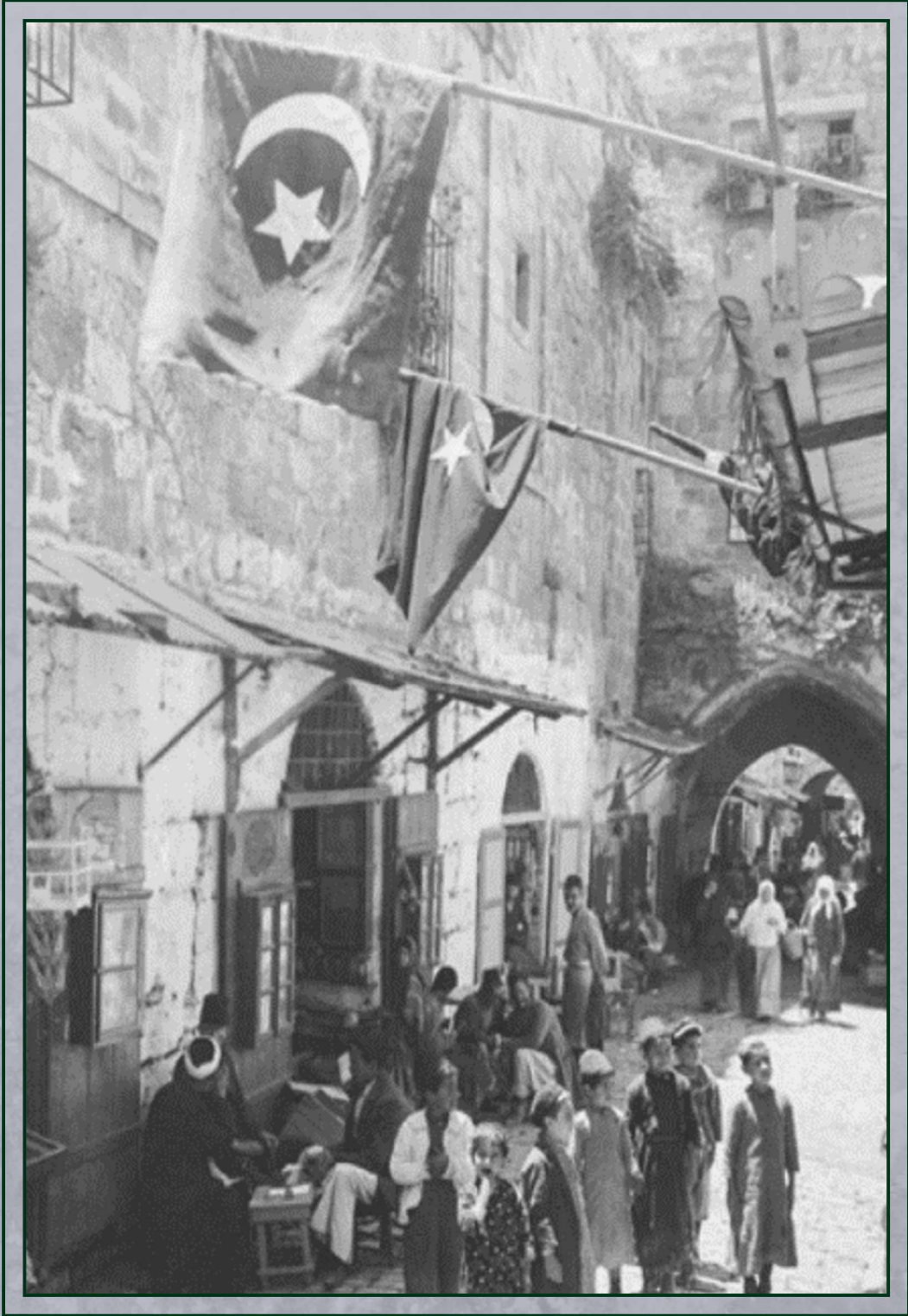
Binlerce yıldır aynı topraklarda yaşayan Filistinlilerin ve bugün Gazze Şeridi'nde yaşayan halkın tamamı, savaş ve soykırım suçlarının sistematik ve planlı olarak işlenmesi neticesinde “var olma haklarının tamamen inkâr edilmesi” durumu ile karşı karşıyadır. İsrail tarafından yaklaşık bir asırdır işgal altında bulunan Filistin topraklarında, tematik raporun konusu olan 7 Ekim 2023 tarihine kadar çok sayıda savaş ve çatışma yaşanmış, düşük veya yüksek yoğunlukta çatışma hâli her zaman devam etmiştir. Öyle ki 7 Ekimden önce de BM tarafından 2005 yılından itibaren tutulan verilere göre 2022 yılı aralarında 48 çocuğun da bulunduğu 220'den fazla Filistinlinin öldürülmesi ve 9 binden fazla Filistinlinin de yaralanması nedeniyle “en kanlı yıl” olarak görülmektedir.

Tarihin hiçbir döneminde ve dünya coğrafyasının hiçbir yerinde, dünya nüfusu ile kıyaslandığında bir avuç insan, dünya yüzölçümü ile kıyaslandığında Filistin gibi avuç içi kadar bir toprak parçasında bu denli uzun ve sert bir yaşam mücadelesi yapmak zorunda bırakılmamıştır. Filistin üzerindeki mücadele modern çağın en uzun kavgasını teşkil etmektedir.

20. yüzyılda hiçbir mesele veya anlaşmazlık, Filistin meselesi kadar milletlerarası politikaya bu kadar uzun süre ve bu kadar yoğun bir şekilde tesir eden başka bir mesele mevcut değildir.

Filistin topraklarına yönelik 19. yüzyıl sonlarında başlayan planlı göç politikası Osmanlı İmparatorluğunun yıkılmasından sonra daha sistematik ve kapsamlı bir şekilde gerçekleştirilmiş, böylece ilk andan itibaren demografik yapının değiştirilmesi amaçlanmıştır. **Günümüzde hastanelerin, evlerin, okulların, ibadethanelerin, yüzyıllar boyunca korunabilmiş tarihi binaların ve hatta mezarlıkların bombalanmak suretiyle, Gazze'deki tüm yaşam izinin silinmesi, Filistinlilerin dört bin seneyi aşkın süredir yaşadıkları yurtlarından sürülmesini içeren sürecin devamı niteliğindedir.**

Halbuki Filistin toprakları üzerindeki İslam hâkimiyeti yaklaşık 12 asırlık bir dönemi kapsamaktadır. 1517 yılında Kudüs'ün fethedilmesi ve 9 Aralık 1917 tarihine kadar olan 400 yıllık Osmanlı hâkimiyeti başta olmak üzere **12 asırlık bu dönem Haçlı Seferleri dışında Filistin'in barış ve huzur içerisinde yaşadığı böylesi bir uzun istikrarlı ve huzurlu dönemin olması, bu savaş ve çatışmanın “kader” olmadığını göstermektedir.**

Osmanlı Devleti, her dinin mensubunun kendi inancını serbestçe icra etmesini sağlamayı bir devlet politikası olarak benimsemiş, farklı din ve mezhep mensuplarının birbirinin özgürlük alanına müdahale etmemesini sağlamış ve bunu başarıyla sürdürmüştür.

1914 yılı öncesi Osmanlı Dönemi'nde Kudüs

El-Halil Kapısında bulunan “La ilahe illallah, **İbrahim Halilullah**” yazısı

Osmanlı Devletinin tarihi Kudüs surlarını yaparken ana giriş kapısı olan Babu'l-Halil/El-Halil Kapısı'nın (Hazreti İbrahim Kapısı, Yafa Kapısı gibi isimlerle de anılmaktadır) üzerine Kânûnî Sultan Süleyman tarafından yazdırılan, **“Allah'tan başka ilâh yoktur, İbrahim de onun dostudur”** anlamına gelen, **“La ilahe illallah, İbrahim Halilullah”** ibaresini yazdırmıştır. Müslüman, Hristiyan ve Yahudi inancına mensup olanların **ortak atası olan bir peygamber öne çıkarılarak** Kudüs'te yaşayan Yahudi ve Hristiyanlar da gözetilmiş, bu yazının altından geçerek şehre giren hiç kimse bu yazıdan rahatsız olmamış ve surlara kazınan bu ruh toplumsal hayata da yansımıştır.

Bu durum Müslüman, Hristiyan ve Yahudi halkının birlikte ve barış içerisinde Osmanlı hâkimiyeti altında nasıl yüzyıllarca yaşadığı ve günümüzde Kudüs'ün nasıl yönetilmesi gerektiği hakkında fikir vermektedir. Buna karşın Osmanlı dönemi sonrası, İslam, Hristiyanlık ve Yahudilik için çok önem arz eden Kudüs'ün bulunduğu Filistin'de barışı sağlamak mümkün olmamıştır.

İsrail'in İşgal Politikasının Temeli

Osmanlı İmparatoru II. Abdulhamid kendisinden Filistin'de toprak istenmesini, **“Türk İmparatorluğu bana ait değildir. Türk milletine aittir. Ben onun hiçbir parçasını veremem. Bırakalım Yahudiler milyonlarını saklasınlar. Benim imparatorluğum parçalandığı zaman, onlar Filistin'i hiç karşılıksız ele geçirebilirler. Fakat bizim yalnız cesetlerimiz taksim edilebilir. Ben canlı bir vücut üzerinde ameliyat yapılmasına müsaade edemem.”** sözleri ile reddetmiştir.

I. Dünya Savaşı döneminde (1914), Filistin topraklarında 611.098 Müslüman, 70.429 Hristiyan, 38.754 Yahudi nüfus yaşamaktaydı. Buna karşın Osmanlı İmparatorluğu parçalandıktan sonra bölgenin demografik yapısı sistematik bir şekilde hızla Müslüman nüfus aleyhine değişikliğe uğratılmıştır.

Dünya Siyonist Teşkilatı başkanlığı yapan ve İsrail'in ilk Cumhurbaşkanı olacak olan Chaim Weizmann, 19. yüzyılın en büyük sömürge imparatorluğu olan İngiltere hükümetine verdikleri muhtıradan Filistin'de bir yurt değil, Filistin'in Yahudi yurdu olarak kabul edilmesini, Filistin'e özerklik verilmesini ve Filistin'e Yahudi göçlerinin serbest bırakılmasını istemiştir. İngiltere Siyonist Dernekleri Başkanı Lord Rothschild de 18 Temmuz 1917'de İngiliz Dışişleri Bakanı Balfour'a kendi imzasıyla takdim ettiği mektupta benzer talepleri dile getirmiştir. Bunun üzerine İngiltere Dışişleri Bakanı Arthur Balfour'un Lord Rotschild'e gönderdiği mektup ile **“Filistin topraklarında bir Yahudi Devleti kurulması”** sözü verilmiştir.

Filistin'in ve bölgenin geleceği üzerinde ciddi etkiler meydana getiren ve tarihe **“Balfour Deklarasyonu”** olarak geçen bu mektup ile İngiliz gazeteci ve yazar Arthur Koestler'in ifadesiyle,

“Bir millet resmen, ikinci bir millete, bir üçüncü milletin ülkesini vadetmiştir.

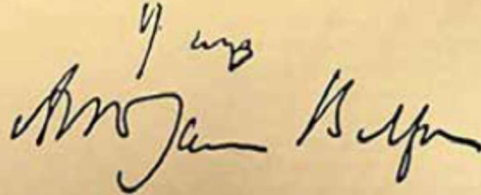
Foreign Office,
November 2nd, 1917.

Dear Lord Rothschild,

I have much pleasure in conveying to you, on behalf of His Majesty's Government, the following declaration of sympathy with Jewish Zionist aspirations which has been submitted to, and approved by, the Cabinet

"His Majesty's Government view with favour the establishment in Palestine of a national home for the Jewish people, and will use their best endeavours to facilitate the achievement of this object, it being clearly understood that nothing shall be done which may prejudice the civil and religious rights of existing non-Jewish communities in Palestine, or the rights and political status enjoyed by Jews in any other country".

I should be grateful if you would bring this declaration to the knowledge of the Zionist Federation.

*İngiliz Dışişleri
Bakanlığından
Lord
Rothschild'e
gönderilen
"Balfour
Deklarasyonu"
olarak bilinen
mektup.*

Topraklar henüz Osmanlı Devleti hâkimiyeti altındayken ve Yahudi nüfusunun ancak %5 olduğu bir dönemde İsrail devletinin kurulacağı ifade edilmiş ve siyonist ideolojinin etkisi neticesinde,

"Topraksız bir halk için, halksız bir toprak" sloganıyla ve küresel bir baskı ile bu topraklara kitlesel hareket gerçekleştirilmiştir.

Dört bin seneyi aşkın süredir Filistinlilerin yaşadığı Filistin toprakları gerçekte iddia edildiği gibi **"halksız bir toprak"** değildir. Bu nedenle **Filistin'de "yüzyılın en uzun işgali"** gerçekleşmiş ve işgal **Filistinlilerin kendi yurtlarından** sürekli olarak çok acımasız bir şekilde **sürülmeleri ile sonuçlanmıştır.**

Britanyalı Bertrand Russell henüz 31 Ocak 1970 tarihinde, bu durumu **“Filistin halkının trajedisi şudur: Ülkelerinin süper güçler tarafından başka halklara yeni bir devlet inşa etmeleri için verilmesi. Sonuç, yüzbinlerce masum Filistinlinin sürekli olarak evsiz konuma getirilmesidir ve her yeni çatışmada evsizlerin sayısı artıyor. Dünya bu kontrolsüz katliam oyununa ne zamana kadar tahammül edecek? Şu çok açık ki, mülteciler sürüldükleri yere dönmek için her hakka sahiptir, çatışmalar boyunca hakları yok sayılsa bile. Dünyanın her yerinde hiçbir insan ülkesinden dışarı çıkarılmasını kabul edemez ve hiç kimsenin kabul etmeyeceği bu zulmü, kimse Filistin halkından isteyemez. Mültecilerin ülkelerinde sürekli olarak yerleşimci konumunda olmaları, Orta Doğu’da asıl hakiki göçü doğurmuştur.”** sözleri ile açıklamaktadır.

İşgal ve yerinden etme politikaları neticesinde **6,4 milyon Filistinlinin, kendi ülkeleri dışında kayıtlı mülteci** olması yeterli olmamıştır. **29 Ocak 2024 tarihinde** İsrail’in 14 bakanının ve milletvekillerinin katıldığı “Gazze’ye Dönüş Konferansında” **Gazze’de İsraililer için yapılacak yeni yerleşim birimleri** harita üzerinden açıklanmıştır. Bunu gerçekleştirmek için 7 Ekim sonrası, **“yüzyılın en yüksek sivil ölüm oranı”** ile **“tarihin en acımasız işgali”** gerçekleştirilmeye halen devam etmektedir.

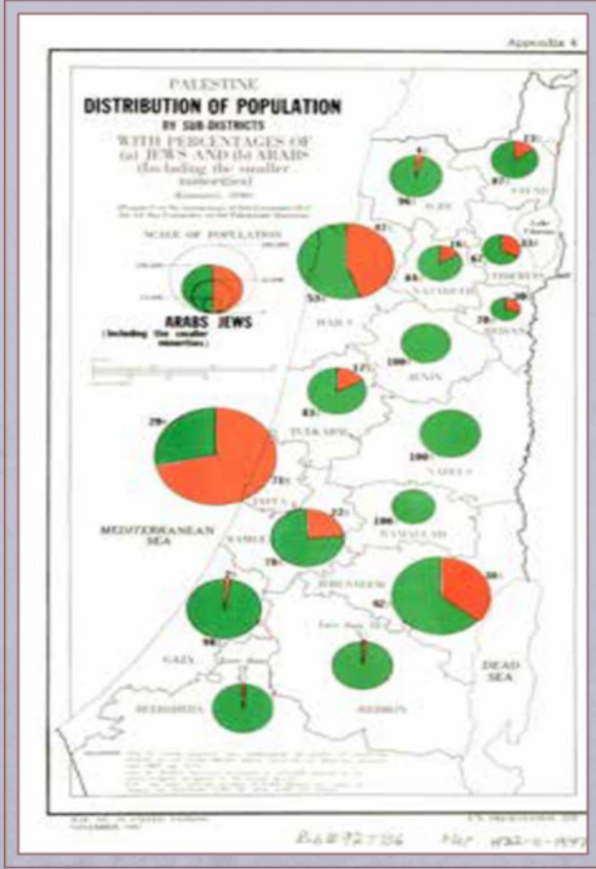
Sonuçta henüz **1920 yılındaki** Osmanlı İmparatorluğu topraklarının ve Orta Doğu petrollerinin paylaşılmasının görüşüldüğü **San Remo Konferansında**, Filistin nüfusunun **%90’ından fazlasını oluşturan Arapların “Yahudi olmayanlar” olarak nitelendirilmesi**, Filistinlilerin topraklarından neden yüzyılı aşkın süredir kovulduklarının ve kendi yurtlarına dönüş hakkı verilmediğinin özeti niteliğindedir.

İsrail, temelini “seçilmişlik” anlayışından alan ırka dayalı bir politika izleyerek sadece Yahudi nüfusun göçüne izin vermekte, yerleşimciler için sürekli yeni yerlere ihtiyacı olduğundan, Filistinlilerin sürekli ve zorla göç ettirilmek zorunda bırakıldığı bir göç politikası izlemektedir. Bu anlayış ile Osmanlı İmparatorluğu döneminde **yüzde 5 bile olmayan** nüfus sürekli artırılmış, II. Dünya Savaşı sonrası Filistin toprakları İngiliz mandasına alınmış, Nazi zulmünden kaçanlarla birlikte **siyonist nüfusunun %31’e çıkması** sağlanmıştır. İngiltere’nin bir kısmını hibe ettiği, bir kısmını sattığı topraklar neticesinde Siyonistlerin sahip olduğu topraklar da **% 6 - 6,5’i** bulmuştur. Yeni yerleşimcilere bu topraklar yetmediği için onların evlerinden çıkarmaya çalıştığı Araplarla aralarında, sürekli çatışmalar çıkmıştır. Bunun üzerine konu, İngiltere ve ABD’nin önderliğinde BM’ye taşınmıştır.

İngiltere'nin 1947'de Filistin topraklarındaki manda yönetimini sonlandırmak istemesi üzerine, ülkenin geleceğini tayin için aynı yıl Birleşmiş Milletler Filistin Özel Komitesi kurulmuştur. Komite hazırladığı planda, Yahudilerin toplam nüfusun üçte birine ve arazilerin % 6'sına sahip olduğunu tespit ederek Genel Kurul'a Filistin'e bağımsızlık verilmesini tavsiye etmiştir. Bağımsız Filistin'in nasıl olacağı konusunda ise komitede fikir ayrılığı yaşanmış ve üyelerin desteklerine göre çoğunluk ve azınlık planı olarak adlandırılan iki plan ortaya çıkmıştır. 11 üyeden 3'nün desteklediği azınlık planında federal bir devlet önerilirken, 5 üyenin kabul ettiği çoğunluk planında, Yahudilerin ve Arapların çoğunlukta olduğu bölgelere göre taksim yapılması ve bu bölgelerde biri Yahudi diğeri Arap olmak üzere iki devletin kurulması, Kudüs'ün ise uluslararası bölge olarak kalması önerilmiştir.

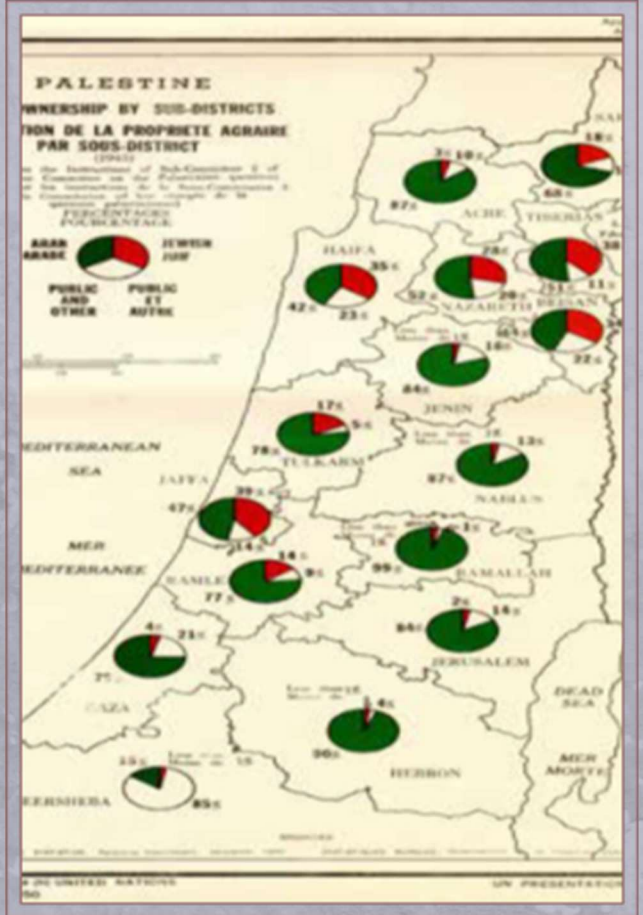
BM Genel Kurulu, Filistin topraklarının iki halka taksimini tavsiye eden 29 Kasım 1947 tarih ve 181 sayılı karara imza atmıştır. Buna göre; Kudüs hariç toplam yedi bölgeye ayrılan **Filistin topraklarının yarısından fazlası (%56'sı)**, nüfusun sadece %31'ini teşkil eden, yüz ölçümünün sadece %6 - %6,5'ine sahip olan Siyonist Yahudilere verilmiştir. Kudüs ve çevresinin ise milletlerarası bir statüye kavuşturulması öngörülmüştür. Böylece İngiltere'nin talebiyle 1947 yılında Birleşmiş Milletler tarafından, İngiliz mandasındaki Filistin topraklarının yarıdan fazlası güneydeki Necef çölünün Akabe körfezi kıyılarına kadar uzanan büyük bir kısmının kurulacak Yahudi devletine verilmesi planlanmıştır. **Karar öncesi siyonistlere ait topraklar sadece % 6 iken, Filistin topraklarının yarısından fazlasının siyonist yahudilere verilmesini öngören 1947 tarihli BM kararı hiçbir zaman uygulanmamıştır.**

I. Dünya Savaşı sonrasında Filistin bölgesi, İngiliz mandası altında A sınıfı manda kategorisine konmuştur. **Bunun anlamı, İngiltere'nin bu bölge halkına zaman içinde bağımsızlık verme yükümlülüğü altında olmasıdır. Bu durum Filistinlilerin, mandater devlet olarak İngiltere'nin buradan çekilmesinden sonra, gelecekte bağımsız devlet kurma hakkına sahip olacaklarını göstermektedir.** Böylece 1945 yılında kabul edilen BM Kurucu Andlaşması çerçevesinde, BM sisteminin en öncelikli dayanak noktalarından birisi olarak kabul edilen self-determinasyon hakkı, Filistinlilere henüz BM öncesi dönemde verilmiştir. Buna karşın Filistinlilerin temel haklarını kullanmaları asla mümkün olmamıştır. İsrail Filistin'in önemli bir kısmını işgal ettiği gibi Filistin'in tanınmasını engellemiştir. Uluslararası hukuka göre, İsrail işgalcidir. 2016 tarihli BM Güvenlik Konseyi kararında dahi bu durum tekrarlanmıştır. Uluslararası Adalet Divanı 19 Temmuz 2024 tarihinde açıkladığı istişari görüşünde, İsrail'in Filistinlilere yönelik işgal ve zulüm politikası uygulamakta olduğunu hukuki olarak teyit etmiştir. Uluslararası hukuka göre özellikle **1967 savaşıdan sonra işgal edilen topraklar İsrail Devleti'nin bir parçası olarak sayılmamaktadır.** İsrail ise sürekli olarak toprakları genişletmektedir.

BM tarafından 1946 yılı verilerine göre hazırlanmış nahiyelere göre nüfus dağılımını gösteren harita,
Kaynak: un.org

Haritada 1947 Taksim Planında öngörülen adaletsiz taksim aksine o tarihte nüfus olarak (%68,3) daha fazla olan Filistinli Arapların 1945 yılında arazi mülkiyeti açısından da çoğunlukta oldukları görülmektedir.

İngiltere, BM Genel Kurulu'nun 29 Kasım 1947 kararı üzerine, Aralık ayından itibaren Filistin'deki kuvvetlerini yavaş yavaş çekmeye başlamıştır. İngilizlerin manda yönetiminden yararlanarak elde ettiği toprakların bir kısmını hibe etmesi, bir kısmını satmasına rağmen halen toprakların sadece %6 - % 6,5'una sahip olan Siyonistler, taksim kararıyla kendilerine ayrılan toprakları İngiltere çekilmeden önce ele geçirmek ve Araplar da buna engel olmak için harekete geçmiştir. Genel Kurul kararının hemen ertesi gününden itibaren Filistin'de Arap - Siyonist Yahudi çatışmaları başlamıştır. 1948 yılının Nisan ve Mayıs aylarında çarpışmalar daha da kötü bir durum almıştır. Nisan ayı çarpışmalarının en mühim hadisesi, Siyonist Yahudilerin yaptığı Deir Yasin katliamıdır. Irgun ve Stern teröristleri 9 Nisan 1948 gecesini, Kudüs yakınlarındaki Deir Yasin köyüne saldırmışlardır. **Köyü ele geçiren Irgun ve Stern kuvvetleri, aralarında hamile kadınların ve çocukların da dahil olduğu 250 kadar Arap köylüsünü önce sokaklarda dolaştırmışlar, soymuşlar, aşağılayıcı muamelede bulunmuşlar, fotoğraflarını çekmişler, sonra da hepsini kurşuna dizmişlerdir.**

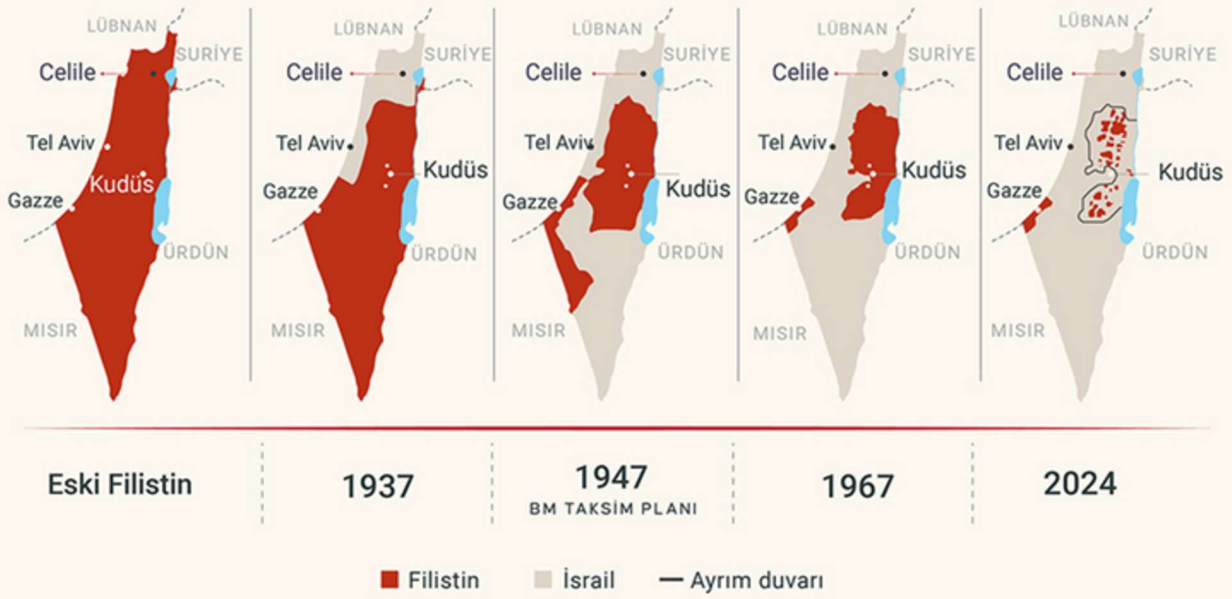
Filistin toplumu, Nisan 1948'de başlayan Yahudi askeri saldırıları üzerine parçalanmış ve kitleli göçler başlamıştır. **1948 sonunda Filistinli mültecilerin sayısı 700 bin civarına ulaşmıştır.** Fakat ilk ve en büyük mülteci akını 15 Mayıs'ta, savaşın resmen başlamasından önce ortaya çıkmıştır. Filistinli mültecilerin çoğu Batı Şeria, Gazze Şeridi ve özellikle Mavera-i Ürdün, Suriye ve Lübnan olmak üzere komşu Arap ülkelerine gitmek zorunda kalmıştır.

İngiltere'nin Filistin üzerindeki manda yönetimi, 14-15 Mayıs 1948 gecesini saat 24:00'te sona ermiştir. 14 Mayıs günü, Filistin'deki İngiliz manda yönetiminin sona ermesinden birkaç saat önce, Tel Aviv'de toplanan Siyonist Yahudi Millî Konseyi bir deklarasyon yayınlamıştır. **Böylece İsrail Devleti'nin kurulduğu ilan edilmiştir. ABD İsrail Devleti'ni tanıyan ilk ülke olmuştur.** Başkan Harry Truman, Dışişleri Bakanlığı'nın tavsiyesine uymayarak bu tanımayı gerçekleştirmiştir. Sovyetler Birliği de aynı şekilde hareket etmiştir.

15 Mayıs 1948, İsraililer için "bir devletin kuruluş" günüdür. Filistinliler için ise **nüfuslarının yüzde 67'sine tekabül eden 957 bin kişinin vatanlarından zorla çıkarılması ve kültürel, sosyal dokunun yok edilmesiyle başlayan ve günümüze kadar devam eden felaketler silsilesinin başlangıcı** anlamına gelmektedir. I. Dünya Savaşından itibaren yaşanan katliam sürecinin soykırıma varan uygulamalara dönüşmesi Filistinlilerin İsrail'in bağımsızlık ilanının bir gün sonrası olan 15 Mayıs'ı "Büyük Felaket" (el-Nakba) olarak anmalarının sebebidir.

İşgal altındaki Filistin topraklarında 76 yıldır süren 'BÜYÜK FELAKET': NEKBE

Filistinliler, İsrail'in 14 Mayıs 1948'de tarihi Filistin toprakları üzerinde kurulmasıyla zorunlu göçe ve katliamlara maruz kaldıkları o güne, "Büyük Felaket" anlamına gelen Nekbe ismini veriyor

İsrail, yaklaşık 27 bin kilometrekarelik ve %85'inden fazlası tarihi Filistin toprakları üzerine kuruldu

NEKBE SÜRECİNDE

1 MİLYONA YAKIN
Filistinli sürüldü

YAKLAŞIK 15 BİN KİŞİ
öldürüldü

675 KÖY VE KASABA
yok edildi

- Filistin İstatistik Kurumu, Nekbe'den bu yana **134 bini aşkın Filistinlinin öldürüldüğünü** bildirdi
- Sadece 7 Ekim 2023'ten bu yana **Gazze'de 35 bin 150'den fazla Filistinli öldürüldü**
- Batı Şeria'da **745 binden fazla yasa dışı Yahudi yerleşimci** bulunuyor

14.05.2024

İsrail'in kuruluşunun ilanı üzerine Suriye, Ürdün, Mısır, Lübnan ve Irak, İsrail'e savaş açmıştır. 14-15 Mayıs gecesi, Mısır, Ürdün, Suriye, Lübnan ve Irak kuvvetlerinin üç istikametten Filistin'e girmeye başlamasıyla savaşın yeni bir aşaması başlamıştır. Arap-İsrail savaşında İsrail, Filistinlilere taksim planı çerçevesinde bırakılmış olan toprakların yarısını ele geçirmiş ve tarihî Filistin topraklarının **yüzde 78'ini fiilî işgali altına almıştır. İsrail Batı Kudüs'ü ele geçirdikten sonra, bundan böyle BM'nin Taksim Planı ile kendisini bağlı saymadığını ilân etmiş ve ardından bu bölgeye ilişkin egemenlik iddiasında bulunmuştur.** BM Kurucu Andlaşması'na göre, hangi gerekçeyle olursa olsun, savaş, ilke olarak yasaklanmış olmasına rağmen BM Güvenlik Konseyi, İsrail'in 1948 yılında uluslararası hukuka aykırı toprak kazanımı karşısında, bu işgalci gücü geri çekilmeye zorlamak için İsrail'e yönelik herhangi bir yaptırım kararı almamıştır.

Bu suretle 1948 savaşı esnasında Arap Birliği'nin girişimi ile geçici bir Filistin yönetimi ve Gazze'de toplanacak bir Filistin Ulusal Konseyi kurulması başarılmış ve Konsey, 1 Ekim 1948'de tüm Filistin topraklarında başkenti Kudüs olan Filistin devletini ilan etmiştir. Bütün Filistin Hükümeti (Hukumat'umum Filistin) Ürdün hariç pek çok Arap ülkesi tarafından bu dönemde tanınmıştır. Savaşın sonucunda, İsrail topraklarını genişletirken, Ürdün'ün Batı Şeria'yı, Mısır'ın Gazze Şeridi'ni ilhak etmesi ile BM taksim planında kurulması öngörülen Filistin devleti asla hayata geçirilememiştir.

BM Genel Kurulu 1947 yılında kabul ettiği 181 sayılı kararla Kudüs'ün, yönetimi BM'ye bırakılmak üzere "uluslararası şehir/corpus separatum" statüsünde olmasını öngörmüştür. 1948-1949 savaşından sonra Kudüs'ün doğusu özel statü kapsamında Ürdün'ün kontrolü altında kalmıştır. (Ürdün buradaki egemenlik iddiasından 1988 yılında vazgeçmiştir.) Batı Kudüs ise İsrail tarafından işgal edilmiştir. Böylece Kudüs fiilen ikiye bölünmüştür. **BM Genel Kurulu, 9 Aralık 1949 tarih ve 303 (IV) sayılı kararıyla corpus separatum ilkesini teyit etmiştir.** Ancak İsrail bu kararı tanımamış ve bazı hükümet organ ve dairelerini Kudüs'e nakletmiştir. BM, İsrail hükümetinden bu tedbirleri geri almasını ve Genel Kurul kararlarının tatbikini güçleştirecek hareketlerden kaçınmasını istemiştir. Ancak İsrail Parlamentosu 23 Ocak 1950 günü Kudüs'te toplanarak, Kudüs'ü İsrail'in başşehri ilan etmiştir.

İsrail Başbakanı David Ben-Gurion göreve geldiği andan itibaren, resmî siyasal bildirimlerinde, İsrail'e göçü yüreklendirmek için her şeyi yapmıştır. Bir grup Amerikalının ziyareti nedeniyle, **31 Ağustos 1949'da** yaptığı bir konuşmada şunları açıkça ortaya koymuştur:

*"Bir Yahudi Devleti kurma rüyamızı gerçekleştirmiş olmamıza karşın henüz işin başındayız. Yahudi halkının büyük bir kısmı hâlâ dışarda; **bugün İsrail'de yalnız 900 bin Yahudi var. Gelecekte bütün Yahudiler İsrail'de toplanmalıdırlar.** Ana babaları, çocuklarını buraya getirmeye çağırıyoruz. Yardım etmeyecek olurlarsa, gençliği İsrail'e biz getireceğiz; ancak umarım buna gerek kalmayacak."*

Siyonist örgütlenmenin birinci hedefi, kendilerine göre başka ülkelerde yaşadığı için “sürgünde” olanları bir araya getirmektir. Siyonizm’e göre, dünyadaki her Yahudi İsrail’e gelinceye kadar Galut, yani sürgündedir. Bunu kolaylaştırmak üzere, İsrail Knesset’inin 5 Temmuz 1950’de kabul ettiği “Geri Dönüş Kanunu” ve her Yahudiye İsrail’e sürekli yerleşim için gelme ve otomatik olarak İsrail yurttaşlığını kazanma” hakkı veren 1952 tarihli “Yurttaşlık Yasası” çıkartılarak, “Toplama Tasarısı” yasalaştırılmıştır.

Avrupa’daki Yahudi Toplama Kamplarının boşaltılması, çoğu Hitler’den canını kurtarıp gidecek yeri olmayan 300 bin kadar Yahudi’nin bir anda İsrail’e hücum etmesine neden olmuştur. Planlanana göre, ikinci göç dalgası, A.B.D. ve Batı Avrupa ülkelerinden gelecek gönüllü göçmenlerden oluşacaktır. Bunların gelmelerinin, “tam bir Yahudi yaşamı” sürmek ve “sürgün”de oldukları ülkelerdeki zulüm korkusundan kurtulmak isteyeceklerine göre kendiliğinden gerçekleşeceği düşünülmüştür.

Dönemin başbakanı David Ben-Gurion, Knesset’e yaptığı deklarasyonda, bu kanunun bir hak tanımadığını ve aslında bir Yahudinin zaten sahip olduğu hakkı tekrar doğruladığını ifade etmiştir.

“Bu kanun Devlete, yurt dışında yaşayan Yahudiler için yerleşme hakkı bağışlamıyor; her Yahudinin doğuştan gelen bu hakkını tekrar doğruluyor sadece; Devlet diaspora Yahudilerine geri dönüş hakkı vermiyor, aslında devlet olmanın önünde olan gerekliliği olduğu için, Yahudiler ve anavatan arasındaki tarihi gerçeği kabul ediyor.”

İsrail Başbakanının ifadesine göre, **dünya üzerinde yaşayan her Yahudi için, Filistin halkına ait olan topraklarda yaşamak doğuştan gelen bir haktır.**

Geri Dönüş Kanunu “her Yahudi, ülkesine oleh (Yahudi göçmen) olarak gelme hakkına sahiptir” demektedir. İsrail bütün Dünya’daki siyonistleri toplarken, Filistinlileri de binlerce yıldır yaşadıkları yurtlarından çıkarmaktadır. Kanunun en tartışmalı kısımları, ikametle vatandaşlık alma ile ilgiliydi. İsrail, Filistin Mandası’nın halefi olurken, kanun Filistin vatandaşlarını otomatik olarak İsrailli diye kabul etmemektedir. Manda vatandaşı Yahudi ve Araplar, farklı yollar kullanarak vatandaş olmuşlardır. Yahudiler Geri Dönüş Kanunu’nu kullanarak vatandaş olurken, Araplar sadece;

- 1-Daha önce Filistin vatandaşlığına sahipler,
- 2-1949 yılı itibarıyla İsrail’de oturma iznine sahipler,
- 3-Kanunun yürürlüğe girdiği 1952 yılında hala kayıtlı oturma iznine sahipler,
- 4-İsrail Devleti’nin kurulduğu günden kanunun yürürlüğe girdiği dönem arasında İsrail’de ya da daha sonra İsrail’in parçası olan yerlerde yaşıyorlarsa, ayrıca yasal yollarla İsrail’e bu dönemde girdiyse vatandaş olma imkanına sahiptir.

Savaş esnasında, çok büyük bir grup olan Araplar, İsrail tarafından işgal edilen topraklarını terk etmiş ve o dönemde oturma izinlerine de sahip olamamıştır. Bu nedenle, vatandaşlık elde edememişlerdir. **Kaçıp saklandıkları komşu Arap ülkelerinden de vatandaşlık alamayınca, devletsiz kalmışlardır.** Üstelik sadece bu savaş için, göçmen olmanın tanımı yeniden yazılmıştır. Filistin Mandası'nda 2 yıl veya daha fazla yaşayan herkes göçmen statüsünde olacaktır. Diğer savaşlara uygulanan tanımdaysa, oturma süresi daha fazla olmalıdır. Bu yeni ve eşsiz göçmen tanımı, asıl göçmenlerin soyundan gelenlere de uygulanabilecektir ve bu da yine, bu savaşa yönelik bir uygulamadır. Bu faktörler bir araya geldiğinde, **dünyanın en uzun metrajlı göçmen krizi** oluşturulmuştur. Filistinli göçmenlerin geri dönme haklarını savunan bilim adamları, 1952 Vatandaşlık Kanunu'nun "vatandaşlıktan çıkarma"ya yönelik bir kanun olduğunu ve uluslararası hukuku ihlal ettiğini bildirmişlerdir.

Henüz 1950 yılında çıkarılan "Gaiplik Yasası"yla 1948 yılındaki savaştan kaçarak evlerini terk eden Filistinlilerin mülkleri istimlak edilmeye başlanmıştır. 1948 savaşı sonrası İsrail'e dönüşen topraklarda evlerini terk etmek zorunda kalan Filistinlilerin bu mülklerini geri almaları kesin bir şekilde engellenmiştir. Doğu Kudüs'ün 1967 yılında işgal edilmesinden sonra 1970 yılında çıkarılan **"Hukuki ve İdari İşler Yasası"** ile de şu anda Doğu Kudüs'te bu mülklerin çoğunda Filistinliler yaşamasına rağmen, İsraililerin 1948'den önce Siyonist Yahudilere ait olduğu iddia edilen varlıklar üzerinde hak iddia etmelerinin önü açılmıştır.

1967 Arap-İsrail Savaşları

Filistin'in işgal edilme tarihi açısından önemli dönüm noktalarından bir tanesi, 1967 yılında gerçekleşen "6 Gün Savaşı"dır. Mısır'ın Akabe Körfezi'nden Kızıldeniz'e çıkışı sağlayan Tiran Boğazı'nı kapatması sonucunda; İsrail, 5 Haziran 1967'de Mısır, Suriye ve Ürdün'e saldırmıştır. Sadece 6 gün süren bu savaşta İsrail birlikleri Şam civarına kadar ilerlemiş ve neticede İsrail, Mısır güçlerini Gazze ve Sina Yarımadası'ndan, Suriye güçlerini Golan Tepeleri'nden, Ürdün güçlerini ise Batı Şeria ve Doğu Kudüs'ten çıkararak bu toprakları işgal etmiştir.

6 Gün Savaşı'nın ardından, **BM Güvenlik Konseyi oy birliğiyle 242 sayılı kararı almıştır. Kararda savaşla toprak kazanımı (işgal) reddedilmiş ve İsrail'in ele geçirdiği yerlerden çekilmesi istenmiştir.** İsrail'in kontrol ettiği toprakları 2 katına çıkardığı bu savaş sonucunda, **500 bin Filistinli daha mülteci olarak komşu ülkelere sığınmak zorunda kalmıştır.** 22 Kasım 1967 tarihinde, BM Güvenlik Konseyi İngiltere'nin sunduğu karar tasarısını, 242 sayılı karar olarak oybirliğiyle kabul etmiştir. Bu tarihten sonra ortaya atılan bütün Arap-İsrail barış planları, daima, 242 sayılı kararını hareket noktası olarak almışlardır.

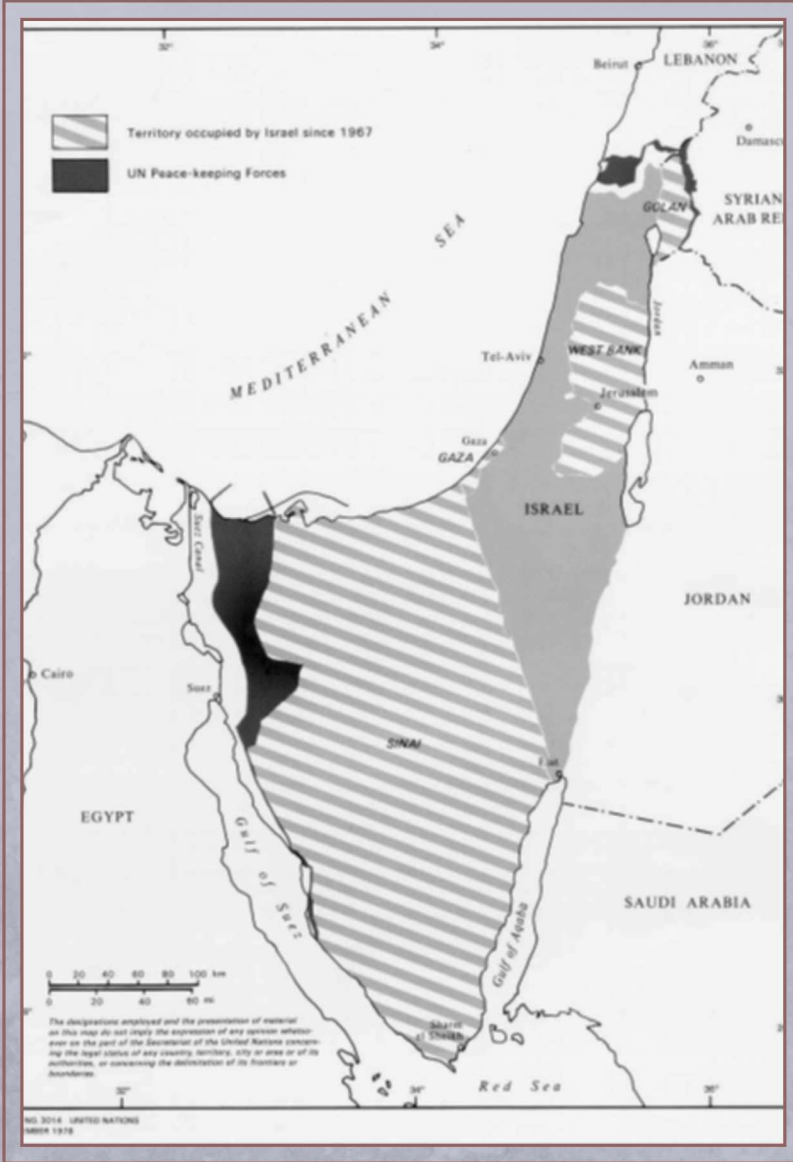
Kararın 1. Maddesi;

"BMGK, Şart ilkelerinin yerine getirilmesinin Orta Doğu'da adil ve kalıcı bir barışın tesis edilmesini gerektirdiğini ve bu barışın aşağıdaki ilkelerin her ikisinin de uygulanmasını içermesi gerektiğini teyit eder:

(i) **İsrail silahlı kuvvetlerinin son çatışmalarda işgal ettiği topraklardan çekilmesi;**

(ii) Tüm savaş iddialarının ya da durumlarının sona erdirilmesi ve bölgedeki her Devletin egemenliğine, toprak bütünlüğüne ve siyasi bağımsızlığına ve tehdit ya da güç eylemlerinden uzak, güvenli ve tanınmış sınırlar içinde barış içinde yaşama haklarına saygı duyulması ve bunların kabul edilmesi."

hükümlerini içermektedir. İsrail ise işgal ettiği yerlerden çekilmemiş, aksine işgal faaliyetlerini arttırarak devam etmiştir. Bu kapsamda işgal ettiği topraklarda birçok yeni yerleşim yeri açmış olup, halen açmaya da devam etmektedir.

*İsrail tarafından
1967'de işgal edilen
topraklar
ve BM barış gücü,
un.org*

BM Güvenlik Konseyi kararını tanımayan İsrail'in işgal ettiği topraklardan çekilmemesi nedeniyle, Mısır ve Suriye 1973 yılında Musevilerin Yom Kippur (Kefaret) Bayramı gününde bir taarruz harekâtı başlatmıştır. Başlangıçta, Sina ve Golan Tepeleri'nden çekilmek zorunda kalan İsrail, ABD'den acil mühimmat desteği alarak, askerî üstünlüğü ele almış ve üç hafta sonunda 1967'deki sınırları da aşarak, Süveyş Kanalı'nın batısına geçmeyi başarmıştır. Savaşın 21. gününde ateşkes, 27 Ekim 1973 tarihinde ABD, Sovyetler Birliği ve BM'nin araya girmesi sonucunda sağlanabilmiştir. İsrailliler tarafından "Yom Kippur" olarak isimlendirilen savaşta Mısır ve Suriye'nin toplam asker kaybı 8.500, İsrail'in ise 6.000 olarak kayıtlara geçmiştir. BM Güvenlik Konseyi, 22 Ekim 1973 tarihinde savaşın ardından, 242 sayılı kararın uygulanması, ateşkes ve taraflar arasında müzakere çağrısında bulunduğu 338 sayılı kararı kabul etmiştir.

1968 ve 1969 BM Güvenlik Konseyi Kararları

BM Güvenlik Konseyi, Genel Kurul'un 1967 tarihli 2253 ve 2254 sayılı kararlarını hatırlattığı 1968 tarihli 252 sayılı kararında "Kudüs'ün yasal statüsünü değiştirebilecek, İsrail'in toprak ve mülk istimlâki dahil bütün yasal ve idari önlemleriyle eylemlerinin geçersiz olduğunu ve statüyü değiştiremeyeceğini" ilan etmiştir. İsrail kararı tanımadığı için, Güvenlik Konseyi bu kez 3 Temmuz 1969 tarihli ve 267 sayılı karara imza atma ihtiyacı hissetmiştir. Oybirliğiyle kabul edilen ve daha sert ifadelerle yazılmış bu karara göre, askeri işgalle toprak elde edilmesinin kabul edilemez olduğuna dair sabit ilkenin doğruluğu vurgulanmıştır. **İsrail'in Kudüs şehrinin statüsünü değiştirmek için aldığı önlemler ağır bir biçimde eleştirilmiştir.**

1973 yılında Suudi Arabistan'ın İsrail'i destekleyen ülkelere ambargo uygulaması üzerine Petrol Krizi yaşanmıştır. Suudi Arabistan Kralı Faysal'ın liderliğinde başlatılan petrol ambargosu ile petrol fiyatları yaklaşık dört kat artmıştır. İİT'nin kurulmasında ve OPEC ambargosunda öncü rol oynayan Suudi Arabistan Kralı Faysal, 1975 yılında silahlı bir suikast ile öldürülmüştür.

Filistin'in Tanınma Süreci ve Barış Girişimleri

26-29 Ekim 1974 tarihleri arasında Fas'ın başkenti Rabat'ta toplanan 7. Arap Zirvesi'nde yayınlanan bildiriyle Filistin Kurtuluş Örgütü, İsrail işgali altındaki topraklarda ve bu toprakların dışında yaşayan 3 milyon Filistinlinin tek meşru temsilcisi olarak ilan edilmiştir. Filistin halkının self-determination hakkı ile anavatanına dönme hakkı ve kurtarılan herhangi bir Filistin toprağında, Filistin halkının tek meşru temsilcisi olarak Filistin Kurtuluş Örgütü'nün yönetimi altında, Filistin halkının bağımsız millî bir otorite kurma hakkı teyit edilmiştir. Filistin halkının tek ve meşru temsilcisi olarak FKÖ'nün millî ve milletlerarası planda sorumluluklarını yerine getirmesinde, bütün Arap ülkelerinin kendisini destekleyecekleri bildirilmiştir.

1974 yılında Yaser Arafat'ın Filistin halkını temsilen ilk kez BM'ye gitmesi ve burada yaptığı konuşma önemli bir dönüm noktası olmuştur. Arafat'ın barışçıl çözümü savunan konuşması Filistin meselesinin uluslararası tanınırlığına, Filistinlilerin uluslararası kamuoyunda seslerini duyurmalarına önemli katkı sağlamıştır.

BM Genel Kurulu 22 Kasım 1974'de aldığı 3236 ve 3237 sayılı kararlarda Filistin'in kendi kaderini belirleme hakkını (self-determination), ulusal bağımsızlık, egemenlik ve mültecilerin geri dönüş hakkını tanımıştır. Orta Doğu'da acil ve kalıcı bir barışın kurulmasında Filistin halkının başlıca taraf olduğu belirtilmiş, Genel Sekreter'in Filistin sorunuyla ilgili bütün konularda FKÖ ile ilişki kurması istenmiş, FKÖ'ye Genel Kurul'un bütün toplantılarına ve onun himayesindeki bütün uluslararası konferanslara gözlemci statüsüyle katılma hakkı verilmiştir. **10 Kasım 1975'de** BM bünyesinde Filistin Halkının Vazgeçilmez Haklarının Kullanılması Komitesi kurulmuş ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu **"Siyonizm'in bir çeşit ırkçılık ve ırk ayrımı olduğunu"** saptayan ve daha sonra kaldırılacak olan 3379 sayılı kararı kabul etmiştir. Ayrıca 29 Kasım'ın her yıl **"Filistin Halkıyla Uluslararası Dayanışma Günü"** olarak kutlanmasına karar verilmiştir.

Mısır Devlet Başkanı Enver Sedat ve İsrail Başbakanı Menahem Begin, ABD Başkanı Jimmy Carter'ın nezaretinde, 17 Eylül 1978'de Camp David Anlaşması'nı imzalamıştır. Bu kapsamda, Ürdün ve Filistin temsilcilerinin de katılacağı görüşmelerin gerçekleştirilmesi öngörülmüş **ve İsrail Batı Şeria ve Gazze'de 5 yıla yayılan bir süreç içinde Filistinlilere özerklik tanımayı taahhüt etmiştir.** Bundan 1 yıl sonra imzalanan Mısır-İsrail Barış Anlaşması'yla, İsrail Sina Yarımadası'ndan tamamen çekilmeyi, Mısır da buna karşılık İsrail'i tanımayı kabul etmiştir. Camp David'den sonra nihai anlaşma, 26 Mart 1979'da Washington'da imzalanmıştır.

Çatışma ve Devam Eden İşgal Süreci

30 Temmuz 1980 tarihinde İsrail Parlamentosu (Knesset) BM'nin ve uluslararası toplumun iradesini yok sayarak, Kudüs'ün "bütün ve birleşik" olarak İsrail'in başkenti olduğunu kabul eden Temel Yasa'yı kabul etmiştir. BM Güvenlik Konseyi, 20 Ağustos 1980 tarihli 478 sayılı, 1 çekimsere (Amerika) karşı 14 oyla kabul ettiği kararında Temel Yasa'yı tanımadığını belirtmiştir. 15 Aralık 1980 tarihli ve 35/169 sayılı kararı ile de bu yasayı kınamıştır.

*Sabra ve Şatilla katliamı,
<https://www.yenisafak.com.tr>*

1982 yılında Sina Yarımadası'ndan son birliklerinin çekilmesinin üzerinden henüz 2 ay geçmeden, İsrail askerleri Lübnan'ın güneyine girmeye başlamıştır. O dönemde Savunma Bakanı olan Ariel Şaron'un emriyle, İsrail Ordusu Beyrut'a kadar ilerleyerek Filistin Kurtuluş Örgütü'nü (FKÖ) Lübnan'dan çıkmak zorunda bırakmıştır. FKÖ'nün çekilmesiyle, Filistinli mülteci kampları savunmasız kalmış ve İsrail'in müttefiki Falanj milislerinin hedefi haline gelmiştir. İsrail'in 15 Eylül'de Batı Beyrut'u işgal etmesinin ardından, **16-18 Eylül tarihlerinde Sabra ve Şatilla kamplarında sadece üç günde yaklaşık üç bin Filistinli katledilmiştir.** Yaşanan katliam tüm dünyada infiale sebep olmuş, yüz binlerce kişi sokaklara dökülmüştür. **Katliamın ardından Birleşmiş Milletler 18 Eylül 1982'de bir takip raporu yayınlamıştır. 16 Aralık 1982'de yaşananları kınayarak, bunun bir "soykırım" olduğunu ilan etmiştir.** Buna karşın katliama dair hiçbir yargılama ve ceza işlemi gerçekleştirilmemiştir. İsrail'in, katliamı araştırmak üzere kurmak zorunda kaldığı komisyon, Şubat 1983'te yayımladığı raporda **daha sonra İsrail başbakanı olarak seçilecek olan dönemin Savunma Bakan Şaron'u, katliamın sorumluları arasında göstermiştir.**

Birinci İntifada

İsraili bir kamyon şoförünün 8 Aralık 1987 tarihinde Gazze Şeridi'nin kuzeyindeki Beyt Hanun (Erez) kontrol noktasında aracını Filistinli işçilerin üzerine sürerek 4 kişiyi öldürmesi, 21 Aralık 1987 tarihinde "Taş İntifadası" olarak isimlendirilen ve Filistinlilerin işgale karşı ayaklanmasını ifade eden Birinci İntifada'nın fitilini ateşlemiştir. Bu olay tarihî Filistin topraklarında Filistin halkının ilk defa bir bütün olarak 1987 yılında İsrail'e karşı sivil direniş başlatmasına neden olmuştur.

1987-1993 yılları arasında Gazze Şeridi'nde başlayan ve artarak devam eden İsrail işgaline karşı, **protestolarda toplam can kaybı bini aşarken yaralılarla birlikte bu sayı yirmi bini bulmuştur.** Filistinlilerin taş atarak yaptığı protestolara İsrail, aşırı güç kullanarak karşılık vermiştir. İsrail'in Filistinlilere yönelik "topraklarına el koyma, Siyonist Yahudi yerleşim yerleri inşa etme, vergi toplama, tutuklama ve abluka" gibi ihlaller, bu gösterilerin patlak vermesinin hareket noktası olmuştur. Bu dönemin bir diğer gelişmesi de Hamas'ın resmi olarak tarih sahnesine çıkması olmuştur.

İsrail tankına taş atan çocuk <https://www.hurriyet.com.tr/>

Bağımsız Filistin Devleti'nin İlanı

15 Kasım 1988'de, Filistin Ulusal Konseyi, Filistin'in bağımsızlık ilânını tüm dünyaya duyurmuştur. Yeni devletin başkenti Kudüs olarak belirlenmiştir. Söz konusu bağımsızlık ilânı BM Genel Kurulu tarafından son derece olumlu karşılanmıştır. BM Genel Kurulu, Aralık 1988'de yüzü aşkın evet ve **sadece iki ret (ABD ve İsrail)** şeklinde büyük oy çokluğu ile almış olduğu bir kararda, **İsrail'in 1967'de işgal etmiş olduğu Filistin topraklarında, Filistin halkının egemenlik hakkına sahip olduğunu teyit etmiştir.** Aralık ortasına kadar 75 devlet Filistin'i tanımış, Şubat 1989'a kadar bu sayı 93'e yükselmiştir. Mayıs 2024 itibarıyla BM'nin 194 üyesinden **145 ülke Filistin'i** devlet olarak tanımaktadır. Filistin'i devlet olarak tanıyan ülkelerin bazıları Filistin'de diplomatik temsilcilik bulundurmak suretiyle bu ülkeyle diplomatik ilişkiler de kurmuşlardır.

İsrail-Filistin Sorununun Çözümüne Yönelik Görüşmeler

Körfez Savaşı'nın bitimini izleyen aylarda 1991 yılında toplanan Madrid Barış Konferansı, İsrail-Filistin arasındaki ilişkilerin yumuşamaya başlamasının ilk adımı olarak gerçekleşmiştir. İsrail, Suriye, Ürdün, Lübnan ve Filistin heyetleri müzakere masasında ilk kez bir araya gelmiş ve bu konferans 1993 yılında Oslo'da başlayan görüşmelerin hazırlayıcısı olmuştur.

Madrid Barış Konferansı'nın devamında, Haziran 1992'de İsrail'de sol İşçi Partisi'nin iktidara gelmesiyle barış süreci başlatılması adımları atılarak Filistin-İsrail arasında barış umuduna kapı aralanmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda Washington'da İlkeler Deklarasyonu (Birinci Oslo Anlaşması) imzalanmış, Filistin lideri Arafat ile İsrail Başbakanı Rabin arasındaki tarihi tokalaşmayı milyonlarca insan canlı olarak izleyerek tarihi ana tanıklık etmiştir. İlkeler bildirgesi öncesinde 9 Eylül 1993'te Arafat ve Rabin arasındaki karşılıklı mektup alışverişiyle taraflar birbirlerini tanıma yoluna gitmiş, 13 Eylül 1993'te İsrail Dışişleri Bakanı Şimon Peres ile o zaman FKÖ'nün müzakereci ismi Mahmud Abbas tarafından da imzalanmıştır.

İsrail Başbakanı İzak Rabin ve Filistin lideri Yaser Arafat'ın 13 Eylül 1993'te Beyaz Saray'da kamuoyu önünde ilk kez tokalaşması
<https://www.bbc.com/>

İkili müzakereler yürütülürken 25 Şubat 1994'te Amerika doğumlu ırkçı Kah partisi üyesi Dr. Baruch Goldstein isimli bir yerleşimcinin, İsrail Savunma Kuvvetleri tarafından verilen bir Galil saldırı tüfeği ile Batı Şeria'nın El Halil kentinde daha sonra yarısı sinagog haline dönüştürülecek olan tarihi Hz. İbrahim Camii'nde sabah namazı kılan Filistinlilerin üzerine ateş açması sonucu 29 kişinin öldürülmesi ve saldırıdan kurtulanlar tarafından dövülerek öldürülmesi geri çekilme sürecini sekteye uğratmıştır.

İsrail'in 31 Mart'ta Kahire'de FKÖ ile birlikte yürürlüğe koyduğu ortak bir bildiri ile Gazze ve Eriha'dan geri çekilme sürecini hızlandıracağına ve İlkeler Bildirgesi'nde belirlenen tarihlere uyacağına söz vermesi üzerine verilen güvenceler, FKÖ'nün barış görüşmelerine kaldığı yerden devam etmesini sağlamıştır. İsrail ve Filistin Kurtuluş Örgütü, İlkeler Deklarasyonu'nun başlangıçta nasıl uygulanacağı konusundaki anlaşmayı (Gazze-Eriha Anlaşması veya Mısır Anlaşması) 4 Mayıs 1994'te Kahire'de imzalamıştır. Ancak ara hedefler gerçekleştirilemediğinden plan amaçlanan hedefe ulaşamamıştır.

Barış sürecinin devamında 1 Temmuz 1994 tarihinde Yaser Arafat, 27 yıldır giremediği Filistin topraklarına geri dönmüştür. Filistin Kurtuluş Ordusu, İsrail birliklerinin boşalttığı yerlere konuşlandırılmış, Filistin Ulusal İdaresi'nin başkanı Yaser Arafat olmuştur. 1996 yılındaki gerçekleşen seçimle de bu durum tescil edilmiştir.

Oslo sürecinin devamında, ilk aşamadan sonuç alınamasa da 28 Eylül 1995 tarihinde İsrail askeri hükümeti ve sivil yönetiminin yetkilerinin Filistin Otoritesi'ne geçişini düzenleyen bir antlaşma olan İkinci Oslo Anlaşması imzalanmıştır. Anlaşma Mısır'ın Taba şehrinde ve Washington'da ayrı törenlerle imzalanmıştır.

1993-1995 Oslo Anlaşmalarına göre toprak taksim haritası/
Kaynak: Aljazeera

Oslo II Map
Outlining Areas A, B, and C

1993-1995
Oslo
Anlaşmaları
na göre
toprak
taksim
haritası

Anlaşma, bölgede “geri çekilme” ve “güvenlik düzenlemelerini ele almaktadır. Buna göre Gazze ve Batı Şeria, A, B, C bölgeleri olmak üzere üç bölgeye ayrılmıştır.

Anlaşmanın imzalanmasından sonra taraflar arasında yapılan görüşmeler sonucunda İsrail 1995 Kasım ayında Cenin, Aralık ayında da Nablus, Tulkarim, Beytüllahim ve Ramallah'tan çekilmiştir.

İşgal edilmiş toprakların nihai statüsünü belirlemek için yapılacak müzakerelerin 4 Mayıs 1996 tarihinde başlatılması için tarih verilmiştir.

İsrail Cumhurbaşkanı Rabin'in 4 Kasım 1995 tarihinde Siyonist bir yerleşimci tarafından öldürülmesi süreci akamete uğratmıştır.

2000-İkinci İntifada ve Sonrasındaki Gelişmeler

İkinci İntifada'nın sembolü hâline gelen İsrail tankına taşla karşılık veren Faris Avde
<https://www.gzt.com/>

28 Eylül 2000 tarihinde ana muhalefet partisi Likud'un lideri Ariel Şaron'un İsrail askerlerinin koruması altında Mescid-i Aksa avlusuna girmesi, ardından 29 Eylül Cuma günü Başbakan Ehud Barak'ın polis ve asker gücünü Harem-i Şerif'e yığmasıyla başlayan olaylar, yaklaşık 5 yıl sürecek olan İkinci İntifada'yı (el-Aksa İntifadası) başlatmıştır.

Şaron'un Mescid-i Aksa'yı ziyareti Filistinlileri tahrik etmiş ve ertesi gün Cuma namazı çıkışını takiben bu ziyareti protesto için gösteriler düzenlenmiştir. İsrail'in taşlı protestolara silahla karşılık vermesi sonrasında İkinci İntifada'nın sonunda, Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde 5 binkişi ölmüş, 15 bin kişi yaralanmıştır. 5 yıllık süreç içerisinde İsrail, kuşatma ve askeri operasyonlarını artırmıştır. İsrail'in operasyonları sırasında yaygın olarak asker-sivil ayrımı yapmaksızın aşırı güç kullanımı, kasıtlı öldürmeler ve yaralamalar, sivillerin hareket özgürlüğünün kısıtlanması, sokağa çıkma yasakları, evlerin, mülklerin ve altyapının tahrip edilmesi, eğitim faaliyetlerinin ve sağlık hizmetlerinin engellenmesi, Filistinlilere ait toprakların gaspı, mahsullere zarar verilmesi, yargısız infazlar, gelişigüzel kitlesel gözaltılar ve tutuklamalar, işkence gibi insan hakkı ihlalleri gerçekleşmiştir.

2002 - Mülteci Kamplarına Yönelik Müdahale: Savunma Kalkanı Operasyonu

İsrail tankları 29 Mart 2002 tarihinde Batı Şeria'ya girerek 1995'ten beri Filistin yönetiminde olan yerleşim alanlarını yeniden işgal etmiştir. Öncü bir birlik doğrudan Ramallah'a giderek Yaser Arafat'ın karargâhını ablukaya almıştır. Nisan sonuna kadar devam eden operasyon kapsamında İsrail Savunma Kuvvetleri silahlı Filistinlilerle çatışmış, savaş helikopterleri kullanmış ve çok geniş boyutta zarara sebep olmuştur. Savunma Kalkanı Operasyonu'nun ölü sayısının ve altyapıya verilen geniş kapsamlı zararın ötesinde Filistinliler için çok ağır sonuçları olmuştur.

Birleşmiş Milletler'in tespitlerine göre Filistinlilerden 497 kişi ölmüş, İsrail ise 29 asker kaybetmiştir. Operasyonla birlikte İkinci Oslo Protokolü uyarınca belirlenen A ve B bölgelerinin işgali ile İsrail, Batı Şeria'nın bütünü üzerindeki güvenlik kontrolünü yeniden sağlamış, böylece Filistinlerinin anlaşma ile kazandıkları hükümsüz kılınmıştır. Filistinlerin kendi topraklarında hareket etme özgürlükleri, Savunma Kalkanı operasyonu sonrası süresiz olarak kısıtlanmıştır. İkinci Oslo Protokolü böylece tamamen ortadan kalkmıştır.

Filistin'i Duvarla Kısıtlayarak Almak: Utanç Duvarı İnşası ve Uluslararası Adalet Divanı Kararı

2002'de İsrail eski Başbakanı Ariel Şaron hükümeti döneminde alınan bir kararla üç milyona yakın Filistinlinin yaşadığı işgal altındaki Batı Şeria'nın etrafına duvar örülmeye başlanmıştır. Batı Şeria'nın içerisine doğru 50 mil kadar uzanan "Ayrım Duvarı" başlıca Siyonist Yahudi yerleşim bloklarının etrafını sarmış ve Batı Şeria'nın içlerine doğru girerek toprak parçaları kopartmıştır. **İsrail duvarı inşa etmek için Filistinlilerin topraklarına el koymuş, Filistinlilere ait evleri yıkmış, çiftçileri tarlalarından, işçileri iş yerlerinden, çocukları okullarından ve halkının bütünü su kaynaklarından ayırmıştır.**

*Sağında Şufat
Mülteci Kampı,
solunda Pisgat Zeev
Yahudi yerleşim yeri
bulunan
Ayrım Duvarı/
Fotoğraf: AFP*

Yerleşim Duvarı Batı Şeria'nın, özellikle batı havzasında bulunan tüm yer altı sularına el koymuştur. Duvar, Batı Şeria'nın 18 km içine girmiş durumdadır. Strateji uzmanı Giora Eiland'ın ifade ettiği üzere "İsrail'in su kaynaklarının yaklaşık %60'ı Batı Şeria'da bulunmaktadır". Batı Şeria tepeleri eteğinde bulunan batı havzasının yıllık su üretim kapasitesi de, 340 milyon metreküp olup, duvar bu havzayı tamamen izole etmektedir. Filistin topraklarında olan su rezervi siyonist yerleşimciler tarafından kullanıldığı için Filistinlilere bu suyun yılda sadece 20 milyon metreküpünü bir başka deyişle yüzde yedisinden azı verilmektedir. Su temel yaşam kaynağı olduğu için İsrail'in duvardan yararlanarak su kaynaklarına el koyması, Filistinlilerin can damarlarından biri olan tarımı bitirme noktasına getirmiştir. Filistinlileri sürekli kontrol noktalarından geçmek zorunda kaldıkları gettolara hapsedmiştir.

Duvar, Batı Şeria'da toplamda 2809 km olan yolun 1300 km'sini kapatmış, bu suretle yolların %46'sını engellemiştir. Filistinlilerin tüm hayatını bölen Duvarın %87'si ise Batı Şeria'nın içinde uzanmakta olup, Batı Şeria'yı üç ayrı bölüme ayırmaktadır. Duvar için milyonlarca ağaç kesilmiş, tarım alanlarına el konmuş, Filistinlilerin yaşam yerleri parçalanmıştır. 1948 yılı savaşı sırasında da tarihi kentin toplam alanı olan 400 bin dönümlük topraklarından 28 bin dönümlük kısmı çalınmıştır. Üstelik Batı Şeria'nın ulaşım yolları kapanmış, geçiş kapıları, bariyer ve askeri kontrol noktaları ile yollarım birbiri ile bağlantısı kesilmiştir. Bu durum Batı Şeria'da yaşayan Filistinlilerin hayatını olağanüstü derecede zorlaştırmıştır. Gerçekte verimli toprakları ve su kaynakları olan halkı yoksullaştırarak sürekli yardıma muhtaç hale getirmiştir. Duvar nedeniyle Filistinlilerin seyahat etme, serbestçe dolaşma, yerleşim hakkını kullanma imkanı kalmamıştır.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 20 Ekim 2003 tarihinde aldığı bir kararla duvarın uluslararası hukuka aykırı olduğu düşüncesini açıklamıştır. Bu kararın çıkmasından sonra konunun “danışma görüşü” isteme yetkisi çerçevesinde Uluslararası Adalet Divanı’na götürülmesine karar verilmiştir. **8 Aralık 2003’te alınan 10/14 sayılı karara Türkiye dahil 90 ülke olumlu, ABD ve İsrail dahil 8 ülke olumsuz, hemen 72 ülke de çekimser oy vermiştir. Dava süreci 9 Temmuz 2004’te tamamlanmıştır.**

Uluslararası Adalet Divanı, İsrail’in Doğu Kudüs’ü de içine alacak şekilde işgal altındaki Batı Şeria’da duvar inşa etmesinin, İsrail’i bağlayan bir dizi uluslararası yükümlülüğü ciddi bir şekilde ihlâl ettiğini tespit etmiştir. Divan, Filistin’e davaya katılma izni vermiştir. **Divan, Filistin topraklarını, İsrail’in iddia ettiği gibi üzerinde anlaşmazlık bulunan topraklar değil işgal edilmiş topraklar olduğunu ifade etmiş ve Yahudi yerleşimlerinin Uluslararası Hukuk ve Uluslararası İnsancıl Hukuk’a aykırı olduğu bildirmiştir.** Divan, 1949 tarihli Dördüncü Cenevre Sözleşmesi’nin ve 1977 tarihli Ek Protokollerin, İsrail’in işgal altındaki bölgelerde geçerli olamayacağına dair iddiaların aksine Filistin toprakları için de geçerli olacağını tespit etmiştir. **Divan, duvarın inşası konusunda İsrail’in güvenlik gerekçelerini doğru ve yeterli bulmamıştır.** Divan, 1907 tarihli Lahey Sözleşmesi hükümlerinin Filistin toprakları için de geçerli olduğunu vurgulamıştır. Divan, Filistin’in eski doğu sınırları arasında kalan bölgenin işgal edilmiş topraklar olduğunu ve İsrail’in bölgede 1967 tarihinden beri fiili olarak işgalci bir güç olarak bulunduğunu belirtmiştir. Ayrıca İsrail’in, bu toprakların “tartışmalı topraklar” olduğu iddiasını da kesin bir dille reddetmiştir. Yasal olarak da işgal altındaki topraklarda, İsrail Devleti’nin işgal altındaki yerlerde yerleşmesi için nüfus transferi yapması da dahil herhangi bir icraatta bulunmasının yasadışı olduğuna açıklamıştır. Divan, Yeşil Hat ile duvar arasında kalan yalıtılmış bölgelerde duvarın rotasının, yerleşim birimlerinin genelini işgal edilmiş Filistin topraklarının içine katacak şekilde kıvrıldığına dikkat çekmiştir. UAD, BM Genel Kurulu ve BMGK’nin Filistin’le ilgili kararları doğrultusunda **temel kuralın, toprakları savaş veya ilhak ile ele geçirmemeyi gerektirdiğine** dikkat çekmiştir. Buna göre duvar inşası, BMGK ile BM Genel Kurulu’nun, ilhak yoluyla topraklara el koymanın kabul edilmezliğine dair kararlarına aykırıdır. **Çünkü duvar inşası ile yerleşim birimlerinin kurulması bölgeye fiili olarak el koymaktır.** Divan, BMGK ile BM Genel Kurulu kararlarına dayanarak, İsrail’in Doğu Kudüs de dahil olmak üzere Filistin’de işgal ettiği topraklar üzerinde yerleşim birimleri kurmasının uluslar arası hukuku yok saymak anlamında olduğunu ifade etmiştir.

Nitekim Duvarın inşası Filistin halkının kendi kaderini tayin etme hakkını kullanmasının önünde ciddi bir engel teşkil etmektedir. Divan, duvarın inşasının ve yerleşim birimlerinin kurulmasının işgal edilmiş Filistin topraklarının nüfusunun demografik yapısının değişmesine yol açacağını açıklamıştır. Karardaki tek muhalif üye Amerikalı hakim Buergenthal dahi diğer üyelerle birlikte katılarak işgal atındaki Filistin topraklarında kurulan yerleşim birimlerinin yasadışı olduğunu ifade etmiştir.

BMGK 23 Aralık 2016 tarihli 2334 sayılı kararı kabul etmiş, bu kararında İsrail'in Doğu Kudüs de dahil olmak üzere işgal altındaki Filistin topraklarında yerleşim birimlerine yönelik faaliyetlerini derhal ve tamamen durdurması çağrısını yinelemiştir. Karar, İsrail'in Doğu Kudüs de dahil olmak üzere 1967'den beri işgal ettiği Filistin topraklarında yerleşim birimleri kurmasının yasa dışı olduğunu vurgulamıştır. Yerleşim birimleri kurma kararını da uluslararası hukuku açık bir şekilde ihlâl ve iki devletli çözüm ile adil çözüm önünde büyük bir engel olarak gördüğünü ifade etmiştir. Karar, 1967 yılı sınırları üzerinde yapılacak herhangi bir değişikliğin ancak iki tarafın anlaşması sonrası tanınabileceğini belirtmiştir. Karar 14 çoğunluk oyuyla kabul edilmiştir. ABD Başkanı Barack Obama yönetimi veto hakkını kullanmayıp çekimser kalmıştır.

Karara göre işgalci güç olarak İsrail'in, savaş zamanında sivillerin korunmasına ilişkin Dördüncü Cenevre Sözleşmesi'nin gerektirdiği yasal yükümlülük ve sorumluklara tam bir şekilde uyması gerekmektedir. Karar, yerleşim yerleri, bu yerlerin genişletilmesi, Yahudi yerleşimci transferi, Filistinlilerin topraklarına el konulması, evlerinin yıkılması, sivillerin yerlerinden edilmesi gibi bölgenin statüsü ile demografik yapısını bozmaya yönelik her türlü girişimi kınamaktadır. Bu tür faaliyetlerin uluslararası hukuk ile bunlarla ilişkili kararlara aykırı olduğunu belirtmektedir. Kararda 4 Haziran 1967 hattında yapılan herhangi bir değişikliğin de tanınmayacağı bildirilmektedir.

Uluslararası Adalet Divanının kararı çıktığı zaman BM Genel Kurulu ile BMGK tarafından verilmiş Filistin topraklarının işgal edilmiş topraklar olduğunu vurgulayan 30'a yakın uluslararası karar mevcuttur. İsrail bu kararları görmezden gelirken UAD, Filistin topraklarının statüsünü belirleme konusu ele almış ve şüpheye yer bırakmaksızın Filistin topraklarının işgal edilmiş topraklar olduğunu, İsrail'in de bu topraklarda işgal gücü olarak bulunduğunu vurgulamıştır.

Kararda;

İsrail'in Doğu Kudüs ve çevresi de dahil olmak üzere işgal edilmiş Filistin topraklarında inşa ettiği duvar ve buna bağlı olan sistemin uluslararası hukuka aykırı olduğuna,

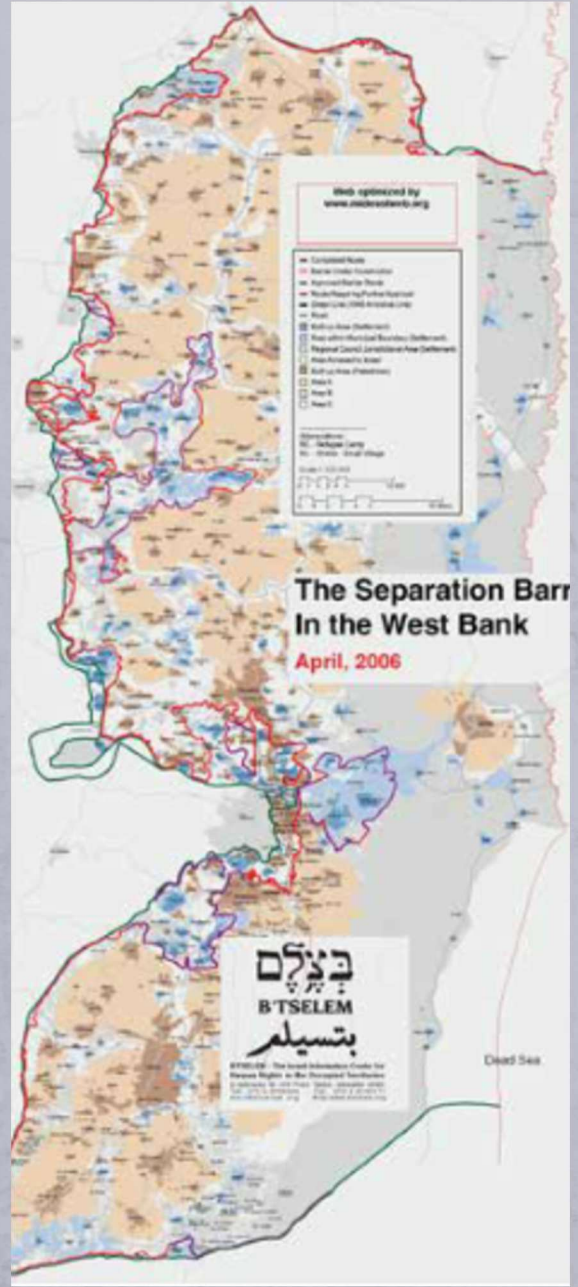
İsrail'in, uluslararası hukuk ihlallerini sona erdirmek, işgal altındaki Filistin topraklarında duvar inşası çalışmalarını derhal durdurmak, mevcut Duvarı derhal sökmek, ilgili yasal ve idari düzenlemeleri derhal iptal edip geçersiz kılmak yükümlülüğü altında olduğuna,

İsrail'in, işgal altındaki Filistin topraklarında duvar inşasından dolayı sebep olduğu zararlar için tazminat ödeme yükümlülüğü altında olduğuna,

Bütün devletlerin, Duvarın inşasından kaynaklanan hukuk dışı durumu tanımama, bu durumun devamına destek olmama ve yardım etmeme yükümlülüğünde olduğuna,

BM'nin, özellikle de BM Genel Kurulu ile GK'nin, Danışma Görüşü'nü dikkate alarak Duvarın inşası ve buna bağlı sistemden kaynaklanan hukuk dışı durumu sona erdirmek için alınacak önlemleri incelemekle yükümlü olduğu belirtilmiştir.

Adalet Divanı, İsrail'in işgalci güç olarak, Danışma Görüşü'nün gerektirdiği yasal yükümlülükleri yerine getirmesini ve uluslararası hukuku ihlâl etmekten kaçınması gerektiğini bildirmiştir. İsrail Adalet Divanının oldukça kapsamlı olan kararına ve akabinde alınan BM Genel Kurulu ve hatta BM Güvenlik Konseyi kararlarına uymamakta direnmiştir. Genel Sekreter Özel Raportörü John Dugard, işgal altındaki Filistin topraklarındaki insan haklarına ilişkin 17 Eylül 2007 tarihli raporunda, Danışma görüşünden sonra 225 km olan Duvarın yıkılıp parçalarının sökülmesi gerekirken, UAD'nın Danışma Görüşü'nü takip eden üç yıl içinde mevcuda 200 km daha eklenerek 425 km'ye çıkarıldığını açıklamıştır.

2005 - İsrail'in Gazze'den Çekilmesi ve Abluka Siyaseti Dönemi

11 Kasım 2004'te Yaser Arafat'ın vefatıyla 9 Ocak 2005'te başkanlık seçimleri yapılmış, altı aday canlı tartışmalar içinde yarışmış, seçimin kazananı oyların %62'sini alan el-Fetih'in adayı Mahmut Abbas olmuştur. Gazze'den tek taraflı geri çekilme planı kapsamında yerleşimcilerin geri çekilmesi Ağustos 2005'te İsrail güvenlik güçleri tarafından uygulanmaya başlamıştır. 12 Eylül 2005 tarihinde ise, son İsrail askeri Gazze'den çekilmiştir.

Ocak 2006'da ise Batı Şeria ve Gazze şeridinde yapılan seçimler sonucunda Hamas, El-Fetih karşısında hiç beklenmedik kesin bir galibiyet elde etmiş ve Filistin Yasama Konseyi'ndeki 132 sandalyenin 74'ünü alarak seçimi kazanmıştır. Batı Şeria ve Gazze Şeridi'nde kontrol icra eden Filistin Ulusal Yönetimi (Palestinian National Authority) bünyesinde hükümeti kurmak üzere harekete geçmiştir. İsrail yeni hükümeti tanımayı reddetmiş, ABD ve Avrupa Birliği de bu kararı izleyerek bu hükümeti tanımamıştır. İsrail vergi gelirlerini alıkoymuş, batılı devletler Filistin Yönetimi'ne doğrudan yardımı askıya almıştır.

8 Şubat 2007 tarihinde el-Fetih ve Hamas Mekke'de bir anlaşma imzalayarak Gazze'de silahlı gruplar arasındaki yaşanmakta olan çatışmaları durdurma ve Ulusal Birlik Hükümeti kurma kararı almıştır. Bağımsızların Dışişleri Bakanlığı, Maliye ve İçişleri Bakanlığı gibi makamları üstlendikleri bir iktidar paylaşımı sistemi üzerinde anlaşılmıştır. Taraflar İsrail ile uzun vadeli bir ateşkes için müzakereye hazır olduklarını ilan etmişlerdir. Ancak iki hareketi birleştiren bu birlik hükümeti, Filistin'de gerçek birlik sağlayamamıştır. Haziran 2007 tarihinde Hamas, Gazze'de gücü ele geçirmiştir.

Akabinde Mahmud Abbas, Hamas hükümetini feshettiğini bildirmiş, ABD ile iyi ilişkiler içinde olan Salam Fayyad'a hükümet kurma yetkisi vermiştir. Bu sırada, Batı Şeria'daki Hamas binaları ve meclis el-Fetih tarafından basılmıştır. Hamas hükümeti Başbakanı İsmail Haniye yeni hükümet girişimini tanımadıklarını açıklamış ve Birlik Hükümeti'nin görevde olduğunu açıklamıştır. 2006 seçimleri sonrasında ortaya çıkan gelişmelerle El-Fetih'in Batı Şeria'yı, Hamas'ın da Gazze Şeridi'ni kontrol ettiği yeni fiili durum ortaya çıkmıştır. İsrail, Gazze Şeridi'ni düşman toprağı ilan etmiş bir dizi ekonomik, sosyal ve askeri önlemleri yürürlüğe sokarak Hamas'ı tecrit edip güç kaybettirmek istemiştir. Bu önlemlerin en önemlisi abluka uygulaması olmuştur. Abluka, uluslararası hukukun yasakladığı bir tür **kolektif cezalandırma** biçimini almıştır.

İsrail'in 2000'li yılların başına kadar izlediği politika, Gazze'yi işgal etmek için ordusunu kullanmak ve ekonomik gücünü kullanarak Gazze'ye uluslararası hukuka aykırı yasadışı bir abluka uygulamak ve Filistin halkını zayıflatmak olmuştur. İkinci İntifadanın 2005 yılında sona ermesiyle birlikte İsrail, askerlerini Gazze'den çekmiş ancak Gazze'deki yaşam koşulları üzerinde neredeyse tam bir kontrol uygulayarak yasadışı abluhasına devam etmiştir. İsrail'in Gazze'ye abluka uygulaması ve uluslararası toplumun da buna sessiz kalmasıyla birlikte de, Gazze'de yaşam Filistinliler için oldukça zorlaşmıştır.

İsrail, sınırdan Gazze'nin 150 ila 500 metre içine kadar bir tampon bölge oluşturmuş ve tarım arazilerinin çoğunu yok etmiştir. İsrail sınırdan itibaren yaklaşık 1,5 kilometrelik bir tampon bölge ile yaklaşık 62,6 km²'lik bir alanı (Gazze'nin ekilebilir arazisinin yaklaşık yüzde 35'i ve deniz alanının yüzde 85'i) kaplamış ve bu alanları Filistinliler için tamamen veya kısmen erişilemez hale getirmiştir. İsrail 2014 yılından bu yana Gazze'deki tarım arazilerini sık sık yerle bir etmiş ve bombalamıştır. Ayrıca rutin olarak havadan topraklara herbisit ve diğer kimyasalları püskürterek tampon bölgede bulunan bitki örtüsünü ve tarımsal mahsulleri öldürmüş, yıllar boyunca geniş toprak alanlarına ve Filistinli çiftçilerin mahsullerine zarar vermiş ve yok etmiş, ciddi gıda hakkı ihlallerini haklı göstermek için askeri argümanları ileri sürmüştür.

*Gazze'ye uygulanan abluhanın genel görünümü/
Kaynak: BBC*

İsrail 2007 yılından itibaren kuşatma ile gıdayı bir silah olarak kullanmıştır. 2007 ve 2010 yılları arasında İsrail'in politikası Gazze'ye sadece insanları aç bırakacak ama "kırmızı çizgiyi" aşırp insani bir krizi tetiklemeyecek kadar mal girmesine izin vermek şeklinde olmuştur. Sağlık Bakanlığı Gazze'deki farklı yaş ve cinsiyet gruplarının ihtiyaç duyduğu kalori miktarını hesaplamış, daha sonra bunu her gün Gazze Şeridi'ne girmesine izin vereceği temel gıda maddelerinin miktarını ve bu miktarı taşımak için gereken kamyon sayısını belirlemek için kullanmıştır. İsrail'in "temel gıda maddeleri" olarak listelediği gıdaların sadece sınırlı miktarlarda girmesine izin vermiş, örneğin çikolata, kişniş, zeytinyağı, bal ve bazı meyveler gibi gıdaları yasaklamıştır.

İsrail kuşatmasını karşı bütün dünyadan aktivistlerle birlikte Gazze'ye 10 bin ton insani yardım götüren dayanışma filosunun bir parçası olan Mavi Marmara gemisi İsrail tarafından uluslararası sularda saldırıya uğramıştır ve dokuz insan hakları aktivisti öldürülmüştür. İsrail uluslararası imajını düzeltmek için sivil malların Gazze'ye yeniden girmesine izin vermeye başlamıştır. Ancak İsrail kuşatmayı, bazı malları "çift kullanımlı" ve sivil ve askeri amaçlarla kullanılabilecek mallar olarak belirleme ve kısıtlama sistemiyle sürdürmüştür. İkili kullanım listesi, oldukça geniş, muğlak ve sürekli değişen bir liste niteliğindedir. Öyle ki 7 Ekim öncesi yüzlerce malzeme, Gazze içine girmesi yasaklı durumdadır.

2010 yılında yayınlanan bir çalışma, "Gisha: Yasal Hareket Özgürlüğü Merkezi" isimli bir kuruluşun, Gazze'ye giren ürünlerin hangi kriterler göz önüne alınarak seçildiğini öğrenmek için Tel Aviv'de dava açtığını, İsrail yönetiminin, bilgi edinme özgürlüğü yasası çerçevesinde ilk kez hangi ürünlerin Gazze'ye girmesine izin verildiğine ilişkin bazı listeler olduğunu açıklamak zorunda kaldığını ortaya koymaktadır.

İsrail yönetiminin mahkemeye verdiği bilgiye göre bu konuda 4 belge bulunmaktadır.

- 1- Gazze'ye malların girmesine izin prosedürü,
- 2- Tahmini envanter ve takip prosedürü,
- 3- Nüfus için kritik insani mallar listesi,
- 4- Gıda tüketimi-Kırmızı Çizgiler.

Gıda tüketimi Kırmızı Çizgiler belgesi, halkın günlük gıda ve kalori ihtiyacını sınıflandırmakta olup, İsrail, ilk üç belgenin içeriğini “ulusal güvenliği ve diplomatik ilişkileri tehlikeye sokacağı”, 4. belgenin içeriğindeyse “gerek olmadığı” gerekçesiyle açıklamamıştır. Ambargo uygulanan ürünler hiçbir zaman liste olarak paylaşılmamakta, sürekli değişkenlik göstermektedir. UNRWA'nın bildirdiğine göre, 7 Ekim öncesi de ampül, kibrit, kitap, müzik enstrümanları, pastel boya kalemleri, elbise, ayakkabı, döşek, çarşaf, battaniye, makarna, çay, kahve, çikolata, şampuan, saç kremi gibi ürünlerin girişi nedensiz engellenebilmektedir.

2018 yılında "Gazze Ablukası ile Mücadele Halk Komitesi" tarafından, İsrail'in Gazze'ye girişini engellediği ürünlerin gösterildiği bir sergi düzenlemiştir. Komite Başkanı Cemal el-Hudari, "İsrail, **binden fazla çeşit temel ihtiyacın Gazze Şeridi'ne** girişini yasakladığını ifade etmiştir. İsrail'in **biberon**, plastik malzemeler, çocuk yüzme araçları, elektronik cihazlar, temel inşaat malzemeleri, çocuk oyuncakları, **gelinlik** ve kadın güzellik malzemeleri gibi ürünlerin Gazze'ye girişine izin vermediğine dikkat çekilmiştir

"İsrail'in uyguladığı abluka ve gerekli ham maddelerin Gazze'ye girişini engellemesi nedeniyle bölgedeki fabrikaların **yüzde 80'i kapanmıştır**. Bu durum İsrail'in Gazze'yi boğma ve ekonomi sektörünü tamamen yok etme politikasının bir parçasıdır."

Gazze Ablukası ile Mücadele Halk Komitesi Başkanı Cemal el-Hudari

7 Ekim öncesi "Dünyanın en büyük açık hava cezaevi" olarak tanımlanan Gazze'de, elektrik sıkıntısı had safhadadır. Günün ancak dörtte birinde elektrik verilen Gazze'de altyapı ve sağlık hizmetleri de çökmüş durumdadır. 7 Ekim öncesi, yakıtlı jeneratörler vasıtasıyla elektriğe ulaşmaya çalışan Filistinlilerin evlerinde genel olarak günün sadece 2 - 4 saatinde elektrik bulunduğu, ancak bayramlar gibi özel günlerde 6-8 saat elektrik olmasının mucize olduğu ifade edilmektedir.

23 Ocak 2008 tarihinde, İsrail'in Mısır'ın da desteğini alarak başlattığı ablukaya daha fazla dayanamayan Gazzeliler, Refah sınırındaki duvarları yıkarak temel ihtiyaçlarını satın alabilmek için Mısır tarafına geçmiştir. 11 gün sonra, 3 Şubat'ta Mısır güvenlik güçleri geçişleri yasaklamışsa da, toplamda 800 bine yakın Gazzeli Mısır'a girip çıkmıştır. Devamında, 28 Şubat - 3 Mart 2008 tarihleri arasında İsrail'in Gazze Şeridi'ne düzenlediği saldırılarda, en az 117 Filistinli hayatını kaybetmiş, 200 Filistinli de yaralanmıştır. Yaklaşık 800 Filistinlinin evi tahrip edilmiştir. 19 Haziran 2008 tarihinde Mısır'ın arabuluculuğunda gerçekleşen müzakereler sonucunda Hamas ile İsrail arasında altı aylık ateşkes imzalanmış, Hamas roket atmama ve esir tutulan İsraili asker Gilad Şalit'i serbest bırakma, İsrail ise Gazze'ye yönelik ambargoyu kaldırma ve suikastları durdurma sözü vermiştir.

2008 - Dökme Kurşun Operasyonu: Gazze'ye Dökülen Kurşun

27 Aralık 2008 tarihinde roket saldırılarını gerekçe gösteren **İsrail, mezuniyet töreninin yapıldığı bir polis merkezini vurarak** aralarında Hamas'ın üst düzey güvenlik görevlilerinin de bulunduğu 140 polisi öldürmüş ve Gazze Şeridi'nde "Dökme Kurşun Operasyonuna başlamıştır. 60 savaş uçağının katıldığı operasyonun sadece ilk saatlerinde 200'ü aşkın Filistinli hayatını kaybetmiştir. İsrail tarafından 23 gün süren saldırılarda **410'u çocuk, 104'ü kadın olmak üzere 1.436 Filistinli hayatını kaybetmiş**, 5 bin 400'den fazla kişi yaralanmıştır. Saldırılarda Gazze'deki 5.700 ev tamamen yıkılmış, yaklaşık 52 bin ev zarar görmüştür. Bu saldırılarla Gazze'nin ekonomik ve fiziki altyapısı büyük zarar görmüştür.

İsrail'in Dökme Kurşun Operasyonun ardından Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda alınan 64/92 ve 64/94 sayılı kararlarda, İsrail'in Gazze Şeridi'nde işgalci güç statüsünün devam ettiği belirtilmiştir. Saldırılar karşısında gecikerek de olsa harekete geçen BM Güvenlik Konseyi, 8 Ocak 2009 tarihinde aldığı 1860 sayılı kararında derhal ateşkes ilan edilerek İsrail Ordusunun Gazze Şeridi'nden çekilmesini talep etmiş, Güvenlik Konseyinin bu talebine rağmen İsrail Ordusu operasyonları ateşkes imzalanana kadar durdurmamıştır.

Savaş suçları Nisan 2009'da BM İnsan Hakları Konseyi'nin atadığı Güney Afrikalı ünlü yargıç Richard Goldstone'un başkanlık ettiği bağımsız araştırma heyeti tarafından soruşturulmuştur. Goldstone ve ekibi hem Hamas hem de İsrail Savunma Kuvvetlerinin savaş hukukunu ihlal ettiklerini saptamış, İsrail Savunma Kuvvetleri ihlallerin boyutu ve ciddiyeti nedeniyle Hamas'a kıyasla daha sert bir kınamaya maruz kalmıştır. **575 sayfalık Goldstone raporunda Dökme Kurşun operasyonun Gazze halkının tümünü hedef aldığı kabul edilmiştir.** Rapor, 3 hafta içinde yaşananların sivil nüfusu cezalandırmak, rencide ve terörize etmek, söz konusu nüfusun hem çalışması hem de kendi geçimini sağlaması için gerekli yerel ekonomik kapasiteyi ciddi anlamda azaltmak ve bu nüfusu gittikçe artan bir bağımlılık ve kırılganlığa maruz bırakmak üzere tasarlanmış orantısız bir saldırı olduğu ifadelerine yer verilmiştir. 5 Kasım 2009 tarihinde İsrail'in, Gazze'ye yönelik Dökme Kurşun Operasyonunda orantısız güç kullanması nedeniyle savaş suçu işlemekle itham edildiği **Goldstone Raporu**, 16 Ekim 2009 tarihinde BM Genel Kurulu'nda kabul edilmiştir.

İnsani Yardım Taşıyan Gönüllülere Yönelik Korsanlık: Mavi Marmara Saldırısı

İsrail'in ambargo ve abluka altında tuttuğu Gazze halkına insani yardım getirmek ve bölgede yaşanan insani drama dikkati çekmek için uluslararası insani yardım kuruluşları tarafından 2009 yılından itibaren yardım kampanyası başlatılmıştır. İlk olarak 6 Aralık 2009 tarihinde İngiltere'den yola çıkan ve insani yardım malzemesi taşıyan "Filistin'e Yol Açık" konvoyu 6 Ocak 2010'da karayoluyla Gazze'ye ulaşmıştır. Ardından "Rotamız Filistin, Yükümüz Özgürlük" sloganıyla düzenlenen kampanyaya binlerce sivil toplum kuruluşu ve aktivist destek vermiştir. Tamamen kamera ile kayıt altına alınarak yüklenen ilaç, tıbbi malzeme, çimento, demir, oyuncak, çocuk oyun parkı ve okul gereçleriyle Defne Y, Gazze 1 ve Mavi Marmara gemileri, İstanbul'dan 22 Mayıs 2010 tarihinde yola çıkmıştır. Mavi Marmara gemisi, daha sonra 34'ü yabancı 50 gazetecinin de aralarında bulunduğu 32 ülke ve çeşitli inançlardan 560 yolcusunu Antalya'nın Kepez Limanı'ndan alarak ayrılmıştır.

31 Mayıs 2010 tarihinde **İsrail donanması Mavi Marmara gemisindeki sivillere uluslararası sulara saldırmıştır. İsrail'in saldırısında 9 yardım gönüllüsü öldürülmüş, 50'yi aşkın gönüllü de yaralanmıştır.** İsrail askerlerinin 2 saat süren saldırısının sonunda Mavi Marmara ile filoda bulunan gemiler, İsrail donanması tarafından ele geçirilmiştir. Askerler, yaralılara yardım etmek isteyen yolcuları engellerken, yaralılar birkaç saat sonra helikopterle götürülmüştür. Gemi seyir halindeyken gazeteciler ve yolculara İsrail askerlerince kötü muamelede bulunulmuştur. Elleri kelepçelenmiş olarak yerde oturtulan yolcuların en temel insani ihtiyaçlarını gidermesine izin verilmemiş, gemidekilerin cüzdan, bilgisayar, kamera, fotoğraf makinesi, cep telefonu gibi eşyalarına ve gazetecilerin görevlerini yaparlarken kullandıkları teknik malzemelere el konulmuştur. Gazeteci ve aktivistler Ber Şeva Cezaevi'nde 2 gün hapsedilmiştir.

BM İnsan Hakları Konseyi, İsrail'in Mavi Marmara'ya yaptığı saldırının uluslararası hukuka aykırılığını ortaya koyduğu raporunu yayınlamıştır. Haziran 2010'da Mavi Marmara katliamının ardından artan uluslararası baskılar karşısında Refah Sınır Kapısı üç yıl sonra süresiz olarak açılırken; İsrail de 20 Haziran'da ambargoyu hafifletme kararı alarak Gazze'ye girebilecek malların listesini yenilemiştir. **22 Eylül 2010 tarihinde** BM İnsan Hakları Konseyi yayınladığı raporda, İsrail'in 9 Türk'ün ölümü ile sonuçlanan Mavi Marmara baskınına "yasadışı, orantısız ve kabul edilemez gaddarlık" olarak nitelendirmiş ve Filistin toprağına deniz ablukası uygulanmasının "yasadışı" olduğu belirtilmiştir.

Filistin'in BM Üyelik Başvurusu

Filistin Kurtuluş Örgütü ve Filistin Devlet Başkanı Mahmut Abbas yönetimi, 2010'lu yıllarından başından itibaren “barış süreci” stratejisinin yönünü, devlet kurma hedefi doğrultusunda BM'ye üyelik yoluyla hayata geçirilmesi yönüne çevirmiştir. 23 Eylül 2011 tarihinde Filistin Yönetimi, Birleşmiş Milletlere tam üye “devlet” statüsü kazanmak amacıyla BM Genel Sekreteri Ban ki-Mun'a başvurmuştur.

31 Ekim 2011 tarihinde Filistin, BM Bilim, Eğitim ve Kültür Teşkilatı UNESCO Genel Konferansı'nda alınan karar ile UNESCO'nun 194'üncü üyesi olmuştur. Filistin'in UNESCO'ya üyelik başvurusu kabul edilmesinin ardından **ABD, UNESCO'ya Kasım 2011'de yapmayı planladığı 60 milyon dolarlık mali desteği durdurma kararı aldığını duyurmuştur.** Ad okunarak yapılan oylamaya UNESCO'nun 185 üyesinden 173'ü katılmış, bunlardan **107'si “evet”, 14'ü “hayır”** oyu verirken, 52'si “çekimser” kalmıştır. Filistin'in UNESCO'ya üye kabul edilmesi, Filistin'in devlet olma özelliğinin de kabulü anlamına geldiğinden önem taşımaktadır. **Uluslararası toplumun büyük çoğunluğunu oluşturan çekimser kalanlar dahil yaklaşık 160 devletin, gizli veya açık desteğinin alınması Filistin meselesinin uluslararası meşruiyet kazandığını göstermektedir.**

Filistin'in 23 Eylül 2011 tarihli BM'ye üyelik başvurusu, ABD'nin açıkça veto edeceğini beyan etmesi nedeniyle hiçbir zaman BM Güvenlik Konseyi'nin gündemine gelmemiştir. Bu nedenle Filistin delegasyonu herhangi bir daimi üyenin vetosunun süreci engelleyemeyeceği “gözlemci devlet” statüsü elde etmek için konuyu BM Genel Kurulu'nun gündemine taşımıştır. **29 Kasım 2012 tarihinde kurulda yapılan oylamada 138 Evet oyuna karşı 8 Hayır oyuyla Filistin BM'ye “gözlemci devlet” olarak kabul edilmiştir.** Böylece Filistin, üye devletlerle tam olarak eşit haklara sahip olmasa da BM tarafından bir devlet olarak kabul edilmiş ve bu statü ile oy hakkı olmaksızın BM'deki tüm faaliyetlere katılma hakkı kazanmıştır. Filistin'in gözlemci statüsüne sahip olması, başka uluslararası kurumların BM'deki hukuki statüsü gereği, Filistin'e devlet muamelesinde bulunmasını sağlamıştır.

2012 - Tevrat Referanslı Katliam: Bulut Sütunu Operasyonu

“Bulut Sütunu” saldırısı / Fotoğraf: AA

İsrail, 14 Kasım 2012 tarihinde İzzeddin el-Kassam Tugayları Komutanı Ahmet el-Caberi'ye düzenlediği suikastla Gazze'ye yönelik “Bulut Sütunu” adını verdiği hava, kara ve deniz saldırılarını başlatmıştır. Daha sonra Filistinli gruplarla anlaşmaya varan İsrail, 21 Kasım'da ateşkes ilan etmiştir. İsrail'in sekiz gün süren Gazze saldırılarında 190 kişi hayatını kaybetmiş, yaklaşık bin beş yüz kişi de yaralanmıştır.

Olayların başlangıcının ise 8 Kasım'da Gazze'de futbol oynayan 13 yaşında bir erkek çocuğunun İsrail askerleri tarafından açılan ateş sonucu vurulmasının ardından Hamas'ın füze atışı ile karşılık vermesi olduğu ifade edilmiştir. İsrail'in saldırısı esnasında İçişleri Bakanlığı binası, Hamas merkez binası, Kudüs Hastanesi, Gazze Stadyumu ve okulların da dahil olduğu pek çok bina Gazze'deki alt yapı ile birlikte ağır hasar görmüş veya tamamen yıkılmıştır. Ölenlerin %42'sini, yaralananların ise %59'unu kadınlar, çocuklar ve yaşlılar oluşturmuştur.

2014 - En Uzun ve En Şiddetli Operasyon: Koruyucu Hat Operasyonu

*Operasyon sırasında hedef alınan Belediye Ticaret Merkezi/
Fotoğraf: Uluslararası Af Örgütü*

8 Temmuz 2014 tarihinde Müslümanların kutsal ayı Ramazan ayında, İsrail'in "Koruyucu Hat Operasyonu" adını verdiği, Gazze'ye yönelik başlattığı hava, kara ve deniz saldırısı 51 gün sürmüştür. O dönem uluslararası raporların "en uzun ve en şiddetli" olarak tanımladığı saldırı, Gazze Şeridi'ndeki sanayi tesislerinin yıkılmasına, binlerce kişinin işini kaybetmesine ve böylelikle ekonominin çökmesine yol açmıştır. 551'i çocuk olmak üzere 2 bin 158 Filistinli öldürülmüş, 11 binden fazla kişi de yaralanmıştır. Yaşanan çatışmalar ve atılan roketler nedeniyle 67'si asker, 73 İsraili ölmüş, 740'ı asker 2 bin 522 kişi yaralanmıştır. Filistin makamları, özellikle hava saldırıları nedeniyle harabeye dönen şehirde 28 bin 366 evin zarar gördüğünü, bunlardan 3 bin 329'unun tamamen, 23 bin 445'inin kısmen yıkıldığını kaydetmiştir. Saldırıları nedeniyle altyapısı ağır hasar gören Gazze'de 65 bin Filistinli evsiz kalmıştır.

2016 - BM Güvenlik Konseyi Kararı

24/12/2016 tarihinde İsrail'in Filistin topraklarında yasadışı tüm yerleşim faaliyetlerini "derhal ve tamamen" durdurmasını talep eden karar, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde (BMGK) kabul edilmiştir. Kararda, "İsrail hemen ve tamamen, Doğu Kudüs de dahil olmak üzere, işgal altındaki Filistin topraklarında tüm yerleşim yeri faaliyetlerini durdurmalı" çağrısı yapılmıştır. Kararda, İsrail'in Batı Şeria'da inşa ettiği yeni yerleşim yerleri uluslararası hukukun ihlâli olarak değerlendirilmiş ve iki devletli çözümün önünde bir engel olarak nitelendirilmiştir. . Mısır tarafından hazırlanan karar tasarısı 14 lehte ve bir çekimser oyla geçmiştir. Obama'nın son döneminde ABD oylamada kararı veto etmek yerine çekimser kalmış, bu suretle karar alınabilmiştir.

2017 - ABD Başkanı Trump'ın İlk Dönemi ve ABD Büyükelçiliğini Tel Aviv'den Kudüs'e Taşımaya Açıklaması

6 Aralık 2017 tarihinde ise, ABD'nin 45. Başkanı Trump, Kudüs'ü İsrail'in başkenti olarak tanıdıklarını belirterek, ABD Büyükelçiliği'ni Tel Aviv'den Kudüs'e taşıyacaklarını açıklamıştır. 3 Ocak 2018 tarihinde İsrail Parlamentosu (Knesset) "**Birleşik Kudüs**" yasasını kabul etmiştir. Bu yasa İsrail'in işgal altında tuttuğu Doğu Kudüs dahil şehrin herhangi bir kısmından çekilmesini neredeyse imkansız hale getirmiştir. Yasaya göre çekilmeyi onaylamak için parlamentoda en az üçte iki çoğunluk olan 80 milletvekilinin onayı aranacaktır.

ABD Başkanı Trump'ın 6 Aralık 2017 günü itibariyle ikinci altı aylık yeni bir bekleme periyoduna başvurmayarak ABD Büyükelçiliğinin Kudüs'e taşınmasıyla ilgili Başkanlık Kararnamesini imzalamıştır. BM Güvenlik Konseyi'nin Arap Grubu temsilcisi Mısır, Kudüs konulu karar tasarısını 16 Aralık'ta BM Güvenlik Konseyi'ne sunmuştur. 18 Aralık'ta oylanan söz konusu tasarı 14 üyenin desteğini alırken, ABD tarafından veto edilmiştir. Zirve Dönem Başkanı sıfatıyla Türkiye ve Arap Grubu adına Yemen'in talebi üzerine toplanan BM Genel Kurulu'nun 10. Acil Özel Oturumu 21 Aralık 2017 tarihinde gerçekleştirilmiş ve oturumda **Türkiye ve Yemen'in sunduğu "Status of Jerusalem" başlıklı karar tasarısı kabul edilmiştir.** BM'ye üye tüm devletlere BM Güvenlik Konseyi'nin 478 sayılı kararı uyarınca "Kudüs'te diplomatik misyon kurmaktan kaçınma" çağrısı yapan karar, BM Genel Kurulu'nda 21 Aralık günü 128 oyla kabul edilmiştir. 35 çekimser oyun da kullanıldığı kararda, sadece ABD ve İsrail ile birlikte Guatemala, Honduras, Togo, Micronezya, Nauru, Palau ve Marshall Adaları gibi küçük ölçekli ülkeler hayır oyu vermiştir.

Buna karşın tüm uluslararası tepkilere rağmen 14 Mayıs 2018 tarihinde ABD Büyükelçiliği törenle açılmıştır. ABD'nin ardından Guatemala da, büyükelçiliğini Kudüs'e taşımıştır. Üstelik aynı gün ABD Büyükelçiliği açılışı ve Nakba'nın (Büyük Felaket) 70. yılı nedeniyle Gazze'de iki gün boyunca yapılacak protesto gösterileri için henüz hazırlıklar yapılırken, İsrail askerleri göstericilere saldırmış ve 59 Filistinliyi öldürmüştür.

Ağustos 2018'de Trump yönetimi, Birleşmiş Milletler Filistinli Mültecilere Yardım Ajansı (UNRWA)'ya yapılan 300 milyon dolarlık desteği kesmiştir.

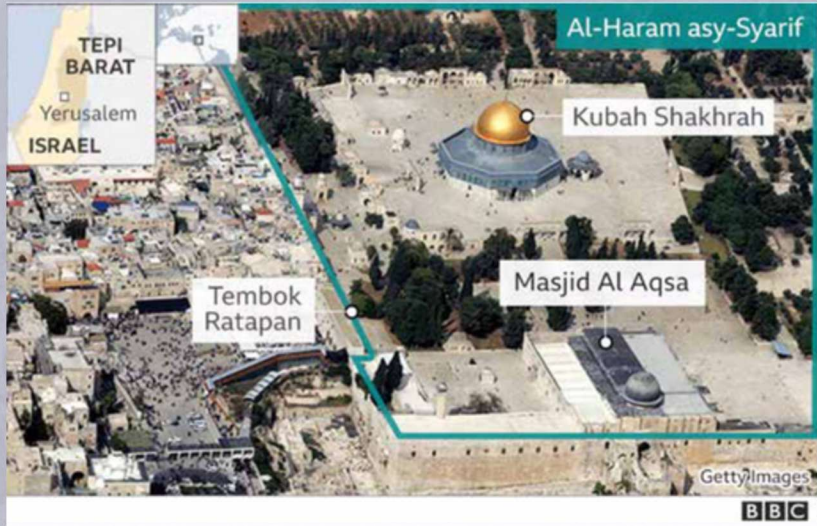
İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu ve Başkan Donald Trump, Netanyahu'nun 25 Mart 2019 tarihinde Washington'daki Beyaz Saray'dan ayrılırken, Golan Tepeleri üzerindeki İsrail egemenliğini tanıyan imzalı bildiriye tutuyorlar. (AP Fotoğrafı/Manuel Balce Ceneta)

Trump, İsrail'in yerleşim politikalarını eleştiren BM kararlarını veto etmiştir. Trump, "İsrail, Ortadoğu'daki tek demokrasi ve insan hakları savunucusu" ifadelerini kullanmıştır. Mart 2019'da Trump, Golan Tepeleri'nin İsrail egemenliğinde olduğunu resmen tanımıştır.

Ocak 2020'de Trump, İsrail-Filistin çatışmasına yönelik tek taraflı bir barış planı sunmuştur. ABD Başkanı Donald Trump'ın, İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu ile 28 Ocak 2020'de Beyaz Saray'da düzenlediği basın toplantısında açıkladığı sözde Orta Doğu barış planında, Batı Şeria'daki yasa dışı siyonist yerleşim yerlerinin "İsrail'in toprağı" olarak kabul edilmesi ve Tel Aviv yönetiminin Filistin'e ait Ürdün Vadisi üzerindeki hakimiyetini sürdürmesi maddeleri yer almaktadır.

Yüzyılın Anlaşması olarak adlandırılan Plan, Batı Şeria'nın büyük bölümünün İsrail kontrolünde kalması, Filistinlilere sınırlı özerklik ve Kudüs'ün tamamen İsrail'in başkenti olarak tanınması olarak belirlenmiştir. 2020'de Trump yönetimi, Birleşik Arap Emirlikleri (BAE), Bahreyn ve diğer Arap ülkelerinin İsrail ile ilişkilerini normalleştirmesini sağlamıştır. İsrail ile Arap Ülkeleri Arasında Normalleşme Anlaşmaları (Abraham Anlaşmaları) yapılmıştır.

Netanyahu ile Mavi-Beyaz İttifakı lideri Benny Gantz'ın imzaladığı koalisyon anlaşması ise, İsrail Başbakanı 1 Temmuz'dan itibaren Batı Şeria'daki yasa dışı Yahudi yerleşim birimleri ve Ürdün Vadisi'nin "ilhakını" kabine veya meclisin onayına sunabilmesini öngörülmektedir. Bu süreçte ABD ve İsrailli yetkililerden oluşan ortak komisyon, sözde barış planının ardından söz konusu bölgelerin "ilhakı" için Batı Şeria'da haritalandırma sürecine başlamıştır.

2021 - Duvarların Muhafızı Operasyonu

Doğu Kudüs'te yer alan Şeyh Cerrah Mahallesinde yaşayan Filistinlilerin zorla evlerinden çıkarılmasıyla gelişen olaylar, İsrail'in yeni bir operasyon düzenlemesini tetiklemiştir. İsrail'in, "Duvarların Muhafızı Operasyonu" adı altında, 10-21 Mayıs 2021 tarihlerinde Gazze Şeridi'ne başlattığı saldırılarda yüzlerce Filistinli ölmüş, Filistinli silahlı gruplar İsrail şehirlerine binlerce roket ateşleyerek karşılık vermiştir. Gazze'deki Filistin Sağlık Bakanlığı, İsrail saldırılarında 65'i çocuk, 39'u kadın 17'si yaşlı 230'dan fazla Filistinlinin hayatını kaybettiğini; 560'ı çocuk, 380'i kadın, 91'i yaşlı 1.900 kişinin de yaralandığını, bu kişilerden 90'ının durumunun ağır olduğunu bildirmiştir.

7 Ekim Öncesi Bölgenin Durumu

Yüzyıla yakın bir süreçte 6 milyon 400 bin Filistinlinin mülteci olduğu, İsrail Filistin arasındaki görüşmelerin gerçekleştirildiği en ılımlı zamanlarda dahi Filistinlilerin kendi yurtlarına dönüşlerine izin verilmediği bir süreçte, 1993 yılında başlatılan “barış süreci” Filistin halkına somut bir fayda sağlamamış, İsrail ise Filistin halkına yönelik etnik temizlik stratejisi uygulamaya ve Filistin’in ekonomik ve idari alt yapısını bozmaya hızla devam etmiştir. Bu dönemde işgal altındaki Doğu Kudüs ve Batı Şeria’da İsrail yeni yerleşim yerleri inşa ederek Filistinlilerin topraklarına yüzbinlerce siyonistin yerleşmesini sağlamıştır. Oslo barış sürecinde ise İsrail, tek taraflı ihlallerine devam etmiş ve Oslo Anlaşmalarına uygun davranmamıştır.

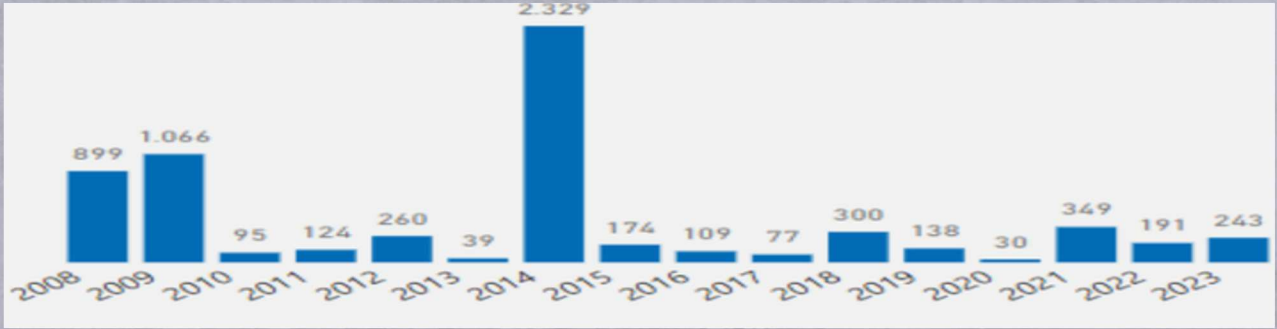
Filistin ile İsrail arasında gerçekleştirilen barış süreci müzakerelerinin ardından İsrail Yönetimi yoğun askeri operasyonlar ile Filistin halkına yönelik öldürme, yaralama, yıkma, yerinden etme, topraklarına el koyma, malvarlığını ele geçirme, yerleşim birimleri inşası, yerleşimci terörüne göz yumma gibi uluslararası hukuka göre kabul edilemez eylemlere girişmiştir. 2002 yılında Savunma Kalkanı Operasyonu, 2008 yılında Dökme Kurşun Operasyonu, 2012 yılında Savunma Sütunu Operasyonu, 2014 yılında Koruyucu Hat Operasyonu ve 2021 yılında Duvarların Muhafızı Operasyonu bu askeri operasyonların en büyükleridir. Tarihe kayıt düşmek adına belirtilen operasyonlar dışında da 7 Ekim’e geline süreçte, küçük ve orta çaplı çok sayıda gelişme yaşanmıştır.

Genel olarak değerlendirildiğinde söz konusu operasyonlar daha çok 2005 yılında İsrail’in Gazze Şeridi’nden geri çekilmesiyle ağırlık kazanmış ve bölgeyi kontrol etme amacına yönelik eylemler sonlandırılmamıştır. Nitekim İsrail’in şu anki Başbakanı Binyamin Netanyahu, 2005’te İsraili yerleşimcilerin tahliyesine de şiddetle karşı çıkmış ve Gazze’yi yeniden sömürgeleştirilecek bir bölge ve halkını da kovulması gereken işgalciler olarak tanımlamıştır.

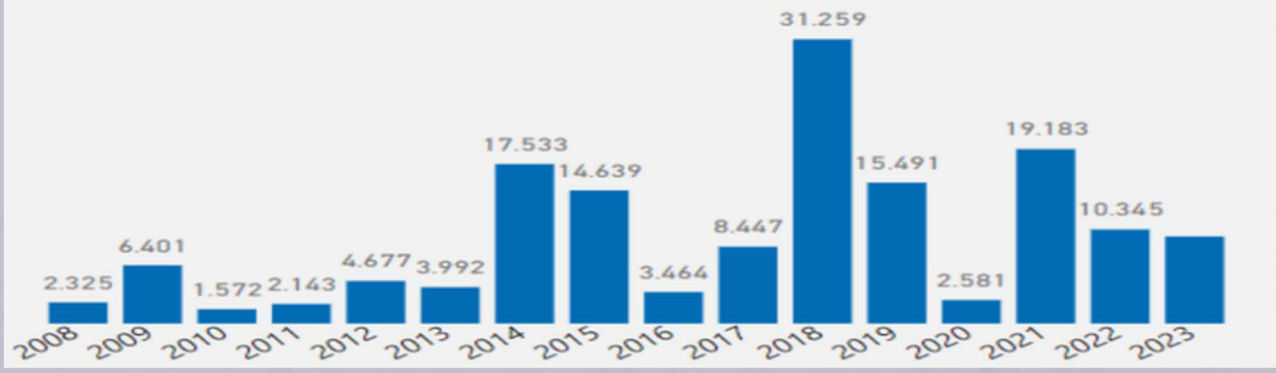

Filistinlilerin evine grafiti ile yazılan “Yahudiler Uyan!”, “Araplara Ölüm”, “İntikam!” ifadeleri

1 Ocak 2008 - 7 Ekim 2023 tarihleri arasında toplam 6.423 Filistinli öldürülmüş, 153.628 Filistinli ise yaralanmıştır. İsrail’in askeri müdahalelerinin yoğunlaştığı yer Gazze Şeridir. Buna karşın saldırılara bahane edilen Hamas’ın bulunmadığı Batı Şeria da, hukuksuz yerleşim birimleri ve hukuka aykırı eylemlerin yol açtığı yıkıcı sonuçlardan kurtulamamıştır. 7 Ekim 2023 öncesinde yaşanan gelişmeler incelendiğinde sistematik bir yıldırma operasyonunun kimi zaman azalan kimi zaman şiddetli bir şekilde artan düzeyde devam ettirildiği görülmektedir.

*1 Ocak 2008-7 Ekim 2023 arasında gerçekleşen Filistinli ölüm sayıları:
Kaynak: OCHA*

*1 Ocak 2008-7 Ekim 2023 arasında gerçekleşen Filistinli yaralı sayıları:
Kaynak: OCHA (2023 yılında Filistinli yaralı sayısı 9.576'dır.)*

OCHA'nın iki haftalık düzenli periyotlarla hazırladığı Sivillerin Korunması Raporlarında, insan hakkı ihlalleri tespit edilmiştir. Büyük askeri operasyonların haricinde İsrail'in mülteci kamplarına baskınlar yaparak askeri arama, gözaltına alma ve tutuklama gibi yöntemlere başvurması, mahkeme kararına dayanmayan uzun idari tutukluluklara sebep olması, özel mülklerin yıkılması, yıkımlar nedeniyle Filistinlilerin yerlerinden edilmesi bunlardan sadece bazılarıdır. Ayrıca silahlendirilen yerleşimci terör eylemleri son yıllarda hızla artış göstermiş, İsrail makamları yerleşimcilerin terör eylemlerini engelleme yönündeki yükümlülüklerini yerine getirmemiştir.

- İsrail apartheidinin en görünür özelliği olan İsrail'in demografik büyümesi ve toprak kontrolü, Batı Şeria ve Doğu Kudüs'te egemenlik iddiası için birincil aracı oluşturmaktadır.
- Batı Şeria'da 2000 yılında yerleşimci nüfusu 192,000 iken 2023 yılında 517,000'e çıkmış durumdadır.
- Doğu Kudüs'te yerleşimci nüfusu 2000 yılında 172,000 iken 2023 yılında 235,000'e ulaşmıştır.
- İsrail yerleşimleri, Batı Şeria'nın tamamen İsrail tarafından kontrol edilen %61'lik kısmında (C Bölgesi) yer almaktadır. 2022 sonu itibarıyla Batı Şeria'daki İsrail askeri noktaları ile yerleşim bölgelerinin sayısı 483'e ulaşmıştır.

Batı Şeria'daki yerleşimci sayısı ise yine **2022 sonu itibarıyla çoğu Kudüs'te olmak üzere 745 bin 467'ye yükselmiştir**. 2023 yılında ise yerleşim birimleri inşaatında büyük artış olmuştur. İsrail makamları, Kudüs de dahil olmak üzere Batı Şeria'da, 18 bini aşkın yerleşim biriminin inşaat planına onay vermiştir.

İsrail makamları, Batı Şeria'da **2022'de 26 bin dönümlük** Filistin toprağına el koyarken, bu rakam **2023'te 50 bin 526 dönüme** yükselmiştir.

İsrail, Batı Şeria'da 2023 yılında 659 bina ve tesisi kısmen ya da tamamen yıkmış, ruhsatsız oldukları gerekçesiyle 1333 Filistin tesisine de yıkım emri çıkarmıştır.

İsrail'in daha önceden vuku bulan çatışmalarda 1967-2010 yıllarında Filistinlilere ait 24.800, 2013 yılında 533, 2014 yılında ise yaklaşık 20.000 konuta, yine 2021 de de 200 den fazla konutu yıkmıştır.

2023'te yerleşimciler ve İsrail güçleri, Filistinlilere ve mülklerine yönelik 12 bin 161 saldırı gerçekleştirmiştir. Bunlardan 3 bin 808'i mülklere ve dini mekanlara, 707'si arazilere ve doğal kaynaklara, 7 bin 646'sı ise bireylere yönelik gerçekleştirilmiştir. Bu saldırılarda 18 bin 964'ü zeytin ağacı olmak üzere yaklaşık 21 bin 700 ağaca zarar verilmiştir.

Yüze yıla yakın süreçte Filistinliler sürekli ölüm riski ya da hapis ile baskı altında tutulmuştur. Filistin Esir İşleri Heyetinin bildirdiğine göre, İsrail'in 1967'den 2014'e kadar **805 binin üzerindeki Filistinli tutuklanmıştır. Üstelik bunların 50 bini idari tutukluluk uygulamasıyla** hapis yatmıştır. İsrail, çıkardığı bir yasa ile "idari tutukluluk" adını verdiği uygulamayla, suçlama ve yargılama olmaksızın Filistinlileri 1 aydan 6 aya kadar alıkoyabilmektedir. Askeri mahkemeler, "İsrail'in güvenliği için tehlike teşkil ettiğine" karar vererek tutukluya hangi suçla itham edildiğini açıklamadan tutukluluk süresini 5 yıla kadar uzatabilmektedir. İsrail ordusu işgal altındaki Batı Şeria'da "ileride suç işleyebileceği" gerekçesiyle Filistinlileri "idari tutuklu" olarak gözaltına alabilmektedir. Bu şekilde tutuklanan kişi, hakkındaki suçlamayı ya da bununla ilgili delilleri "güvenlik" gerekçesiyle öğrenememektedir. 2022 yılı Nisan ayında İsrail hapishanelerinde bulunan 4.450 Filistinlinin **160'ı çocuk**, 32'si kadın binden fazlası "idari tutuklu" olarak herhangi bir suç isnadı bulunmaksızın süresiz olarak tutulmaktaydı. 7 Ekim tarihinden önce 1319 idari tutuklu Filistinlinin, fiziksel ve cinsel şiddet, aç bırakılma ve uykudan mahrum bırakılma gibi ağır işkencelere maruz kaldığı hem sivil hem askeri İsrail hapishanelerinin "işkence kamplarına" dönüştüğü, İsraili insan hakları kuruluşlarının raporlarına da konu olmuştur.

İsrail merkezli “HaMoked” insan hakları örgütünün 5 Ekim 2023’de açıkladığı verilere göre ise, 7 Ekim öncesi İsrail hapishanelerinde 5.192 Filistinli bulunmaktaydı. Bunlardan 2.410’u hüküm giymiş, 1.463’ünün yargılanma süreci devam ediyordu. 1.319’u ise “idari tutuklu” olarak yargılamaya tabi tutulmadan hapiste tutuluyordu. HaMoked’e göre, ekim ayı başı itibariyle İsrail hapishanelerindeki Filistinlilerin yüzde 25’i “idari tutukluluk” uygulamasıyla hapisteydi.

7 Ekim öncesi Dünya Bankasına göre Gazze nüfusunun neredeyse üçte iyisi yoksuldur. 16 yıldır abluka altında ki 2,2 milyon insanın yüzde sekseni yardıma muhtaçtı, **bir milyonu günlük insani yardım almaktaydı**. BM her gün 500 kamyon ile insani yardım dağıtıyordu. BM'nin mülteci kamplarında yaşayan yüzbinlerce insan yaşamaktaydı. Yetmiş yıl boyunca kuşaklar boyu hayatını kamplarda geçiren aileler bulunmaktaydı.

7 Ekim öncesi de sürekli devam eden İsrail yerleşimlerinin artması; Filistinlilerin mülklerine el konulması, İsraili yerleşimcilerin fiziksel şiddeti, ayrımcı planlama yasaları, Filistinlilere ait doğal kaynaklara el konulması, değişik bahanelerle Filistinlilerin evlerinin yıkılması, iki ayrı ve eşit olmayan yasal rejim, Filistinlilerin zorla yer değiştirmesi, Mescidi Aksa’ya yapılan ve artarak devam eden baskınlar, Filistinlilerin için sürekli daralan bölgesel alan, binlerce yıldır aynı topraklarda yaşayan Filistinlilerin kendi yurtlarında yaşama hakkının reddi, nihayet apartheid rejimi ve ilhak ile Filistinlilerin kendi ülkelerinde Evrensel İnsan Hakları Beyannamesinde güvence altına alınan hiçbir hakkı fiilen kullanmasına izin verilmemesi ile sonuçlanmaktadır.

29 Eylül 2000 tarihinde babasının arkasına saklanan 11 yaşındaki Filistinli Muhammed Durra'nın İsrail askerlerince katledilmesi.

SONUÇ

BM Özel Raportörü Albanese'nin "Bir Soykırımın Anatomisi" raporunda da ifade edildiği üzere soykırım, bir halkın var olma hakkının inkârı ve bunu takiben onları yok etme girişimi olarak, çeşitli ortadan kaldırma yöntemlerini içermektedir. "Soykırım" terimini icat eden Raphael Lemkin, soykırımın, bir halkın fiziksel ortadan kaldırılmasından siyasi ve sosyal kurumlarının, kültürünün, dilinin, milli duygularının ve dininin "zorla parçalanmasına" kadar uzanan "farklı zulüm veya yok etme eylemlerinin bir bileşimi" olduğunu gözlemlemiştir. **Bu noktada soykırım bir eylem değil, bir süreçtir. Filistin'de dünya tarihindeki yüzyılın en uzun işgalinin gerçekleşmesi, ilk andan itibaren mevcut olan "soykırım" kastını göstermektedir.**

Soykırım niyeti ve uygulamaları, ABD'deki Amerikan yerlilerinin, Avustralya'daki ilk milletlerin veya Namibya'daki Hereroların deneyimlerinin gösterdiği gibi, yerleşimci sömürgeciliğin ideolojisi ve süreçlerinin ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır. Yerleşimci-sömürgecilik yerli topraklarını ve kaynaklarını ele geçirmeyi amaçladığından, **yerli halkların salt varlığı bile yerleşimci toplum için varoluşsal bir tehdit oluşturmaktadır.** Yerli halkların yok edilmesi ve yerlerinin değiştirilmesi bu nedenle 'kaçınılmaz' hale gelmektedir ve yerleşimci gruba yönelik algılanan tehdide bağlı olarak farklı yöntemlerle gerçekleşmektedir Bunlar arasında uzaklaştırma (**zorla nakil, etnik temizlik**), hareket kısıtlamaları (**tecrit, büyük ölçekli tutuklamalar**), toplu katliamlar (cinayet, hastalık, açlık), asimilasyon (kültürel silme, çocukların uzaklaştırılması) ve doğumların engellenmesi yer almaktadır. Yerleşimci-sömürgecilik dinamik, yapısal bir süreçtir ve Yerli grupları yerinden etmeyi ve ortadan kaldırmayı amaçlayan, soykırıma dayalı imha/yok etmenin zirveyi temsil ettiği eylemlerin bir araya gelmesidir.

Filistin'de yerli Arap varlığının sürekli olarak yerinden edilmesi ve silinmesi, yurtdışına sürülen milyonların geri dönüşlerinin söz konusu dahi edilmemesi, topraklarına el konması, İsrail'in bir 'Yahudi devleti' olarak kurulmasının kaçınılmaz bir parçası olmuştur. 1940 yılında Yahudi Kolonizasyon Dairesi Başkanı Joseph Weitz bu düşünceyi "*Bu ülkede her iki halka birlikte yer yoktur. **Tek çözüm Arapların olmadığı bir Filistin'dir. Ve hepsini nakletmekten başka bir yol yoktur: tek bir köy, tek bir kabile bile bırakılmamalıdır.***" ifadeleri ile açıklamaktadır.

İsrail, bu bakış açısıyla Gazze'yi ve Batı Şeria'yı giderek daha fazla kontrol altında tutulan bir yerleşim bölgesine dönüştürmüştür. İlk andan itibaren bir devlet politikası olarak Filistinli sivil nüfusa yönelik yaygın ve sistematik bir saldırının parçası olarak savaş ve insanlığa karşı suçları işlemiştir. Uluslararası Ceza Mahkemesinin 21 Kasım 2024 günü İsrail Başbakanı Netenyahu ve eski Savunma bakanı Gallant hakkında yakalama kararı verdiğinde belirttiği gibi, İsraili yetkililerin davranışları Mahkeme'nin yargı yetkisine girmektedir. Mahkeme Şubat 2021'de de Uluslararası Ceza Mahkemesinin yargı yetkisinin Gazze, Batı Şeria ve Doğu Kudüs'ü de kapsadığını ifade etmiştir. Aynı şekilde Filistin'in Mahkeme'nin yargı yetkisini geçerli bir şekilde tanıdığını, bu nedenlerle Filistin topraklarında suç işlediği iddia edilen İsrail vatandaşlarını da yargılamaya yetkisi olduğunu belirtmiştir. **Buna rağmen uluslararası hukuk İsrail için hiçbir zaman, soykırım ve savaş suçlarının işlenmesini engellememiştir.**

Henüz **2020 yılına** ait video kaydında, bir tarlada bulunan 10-12 yaşlarındaki çocuklara önce ateş edildiği, yere düşen bir çocuğu kurtarmaya gelen diğer çocukların üzerine buldozer sürüldüğü, çocukların kaçtığı, buldozerle bir çocuğun yaralandığı, yere düşen diğer çocuğun önce ezildiği, ardından buldozerin ucuna takılarak bir İsrail tankının yanına götürüldüğü kan dondurucu görüntüler, **7 Ekim sonrası İsrail'in insanlık tarihinin gördüğü en ağır ve en acımasız saldırılar başlamadan önce de**, Filistinlilere ve çocuklara uygulanan vahşetin derecesinin göstergelerinde bir tanesidir. Nitekim **2022 yılı**, BM tarafından 2005 yılından itibaren tutulan verilere göre aralarında **48 çocuğun da bulunduğu 220'den fazla Filistinlinin öldürülmesi** ve 9 binden fazla Filistinlinin de yaralanması nedeniyle **"en kanlı yıl"** olarak ilan edilmişti.

7 Ekim öncesinde de, **22 Eylül 2023** tarihinde ise, İsrail Başbakanı Binyamin Netanyahu BM Genel Kurulu'nda "Yeni Ortadoğu" hakkında yaptığı konuşmada, nehirden denize kadar tüm toprakları kapsayan, Filistin ve halkını yok sayan, uluslararası hukuka göre Filistin toprağı olan **Gazze Şeridi, Batı Şeria ve Doğu Kudüs'ü "İsrail" şeklinde gösteren bir harita kullanmıştır.**

Fotoğraf: Spencer Platt/Getty Images

Filistin topraklarının ve bazen Suriye ve Lübnan'a ait toprakların İsrail haritalarına dahil edilmesi, tüm bu toprakların Siyonist bir devlete ait olduğunu iddia eden aşırı milliyetçi Siyonizmin önemli bir parçası olan Eretz Yisrael - Büyük İsrail - kavramına inananlar arasında yaygın olup 1937 yılında İngiltere Başbakanı Churchill bizzat Komisyon önünde "Yemlikteki köpeğin, orada çok uzun süre yatmış olsa bile, yemlik üzerinde nihai hakka sahip olduğu fikrine katılmıyorum... **Daha güçlü bir ırkın, daha üstün bir ırkın, daha dünyevi bir ırkın gelip onların yerini almasıyla bu insanlara yanlış yapıldığını kabul etmiyorum.**" ifadelerinde bulunmuştur. Bu durum neden dünyanın neden Filistin'de bu kadar uzun soluklu bir işgalin gerçekleşmesine izin verildiğini ortaya koymaktadır.

Çünkü aynı bakış açısıyla İsrail'in 4. Dönem Başbakanı Golda Meir'in 1969 yılına ait ifadesine göre "**Filistinliler diye bir şey yok.**"

Hatta Nobel Barış Ödüllü İsrail'in 6. Dönem Başbakanı Menachem Begin ifadesiyle Filistinliler "**iki ayak üzerinde yürüyen canavarlar**"dır.

İsrail'in 17 Dönem Başbakanı Yitzhak Shamir'e göre Filistinliler "**ezilebilecek çekirgeler**"dir.

Filistinlilere ilişkin bu bakış açısıyla Gazze 16 yıl boyunca havadan, karadan ve denizden kuşatma altına alınarak yarısı çocuk 2,2 milyonluk bir halk nefessiz bırakılmış, Gazze küçücük bir şeritte sıkıştırılmış, dünyanın en yoğun nüfuslarından bir tanesine sahip **“Dünya'nın En Büyük Açık Hava Cezaevi”** haline dönüşmüştür.

İsrail'in kurulduğu 1948'den günümüze gelen süreçte, İsrail tarafından **tematik raporun konu edildiği 7 Ekim 2023'e kadar olan süreçte** Filistin'de **134 bin kişi öldürülmüş, 950 bin kişi gözaltına alınmıştır.** Filistinliler, sürekli ve sistematik bir şekilde ölüm, yıkım ve yerinden edilmeye maruz kalmıştır. 6.4 milyon Filistinli binlerce yıldır sahip oldukları yurtlarından uzakta sürgün hayatı yaşamak zorunda bırakılmışlardır. Geri kalan 5.5 milyon Filistinli için ise Edward Said'in deyiimiyle **“Filistin'de Yüzyılın En Uzun İşgali”** gerçekleşmiştir.

T.C. KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

"GAZZE"

NAKBA OF HUMANITY

GAZA 2023

GERMANY 1945

DÜNYANIN EN BÜYÜK AÇIK HAVA HAPİSHANESİNDEN
DÜNYANIN EN BÜYÜK ÇOCUK MEZARLIĞINA

ÖZEL RAPOR

ŞUBAT 2024

www.ombudsman.gov.tr

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

Kavaklıdere Mah. Zeytinalı Cad. No.4 Çankaya/ANKARA
Tel: (312) 465 22 00